

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

30 червня 2021 року

ПОТУРАЄВ М.Р. ... є запрошені в нас. Є Любов Сергіївна Солодухіна, керівник експертної групи з питань реформування системи усиновлення та захисту прав дітей Директорату розвитку соціальних послуг та захисту прав дітей Міністерства соціальної політики України. Є Уляна Іванівна Стефанюк, заступник директора Директорату, начальник Головного управління з питань правосуддя Директорату правосуддя і ... *(не чути)*

Я тільки зараз побачив, колеги, що я це все говорив з вимкненим мікрофоном. У нас ще багато запрошених, у вас перелік є. Тоді, будь ласка, запитання до Тетяни Василівни або до запрошених.

От є у Ірини Мирославівни перше запитання. Будь ласка, Ірина Мирославівна Констанкевич.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Шановна пані Тетяно, скажіть, будь ласка, чи є перспективи в тому, що цей законопроект, власне, ця потреба вирішення цієї проблематики в подальшому шляхом доопрацювання все-таки дійде до кінця? Тому що насправді ми знаємо, що проблема є, її треба вирішувати, і лише якісь там фрагментарні аспекти цієї проблеми, вони все ж таки не дають нам комплексного вирішення питання. Знаючи, наскільки сумлінно ваш підкомітет завжди підходить до розгляду законопроектів і глибоко аналізує, чи ... що треба зробити для того, щоб цю проблему вирішити?

Дякую.

РЯБУХА Т.В. Дякую, пані Ірино.

Так, дійсно, я також підписала даний законопроект, але поспілкувавшись з автором, з Дмитром Валерійовичем, ми дійсно побачили

ті рекомендації і висновки, які надійшли до нашого підкомітету, що ми разом сядемо і будемо напрацьовувати ті рішення, щоб цей законопроект дійсно був, скажімо так, узгоджений з усіма органами виконавчої влади, для того, щоб він дійсно працював. Тому в подальшому ми будемо працювати, опрацьовувати ці питання і я думаю, що вийдемо на гарний результат і всі питання будуть врегульовані.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, є ще запитання до доповідача або до запрошених? Павле Миколайовичу, у вас немає?

СУШКО П.М. В робочому режимі все буде. Немає.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Павле Миколайовичу.

Отже, колеги, тоді переходимо до голосування. Я тоді ставлю на голосування, з вашого дозволу, якщо немає інших пропозицій, пропозицію профільного підкомітету. Хто за те, щоб підтримати пропозицію профільного підкомітету?

Будь ласка, Тетяно Василівно.

РЯБУХА Т.В. Я голосую – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, хто за те, щоб підтримати пропозицію профільного підкомітету. Хто за? Потураєв – за.

Павло Миколайович Сушко.

СУШКО П.М. А я можу тільки з рекомендацією, що за умови доопрацювання, оскільки на практиці суди неохоче вживають заходи забезпечення позову в такий спосіб, а з урахуванням тривалого судового

розгляду позовів батьки позбавлені можливості бачитись з дитиною, тобто з доопрацюванням, за умови.

РЯБУХА Т.В. Обов'язково врахуємо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тетяно Василівно, так воно ж є, правильно?

РЯБУХА Т.В. Так.

СУШКО П.М. Воно є зараз чи врахується?

РЯБУХА Т.В. Воно і зараз є.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре. Давайте тоді за пропозицію профільного комітету з техніко-юридичною правкою Павла Миколайовича Сушка. Добре?

Отже, Потураєв – за.

Павло Сушко, я так розумію, Павло Миколайович, ви – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

СУШКО П.М. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пані Софія Федина – за. Бачу.

Пані Тетяна Рябуха – за.

РЯБУХА Т.В. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Ірина Констанкевич - за. Побачив, почув.

Пані Єлізавета Богуцька – за. Побачив.

Пані Євгенія Кравчук.

КРАВЧУК Є.М. За. Ми всі тримаємо руки.

ПОТУРАЄВ М.Р. За.

Пан Олександр Абдулін - за. Бачу.

Пан Гео Багратович Лерос.

ЛЕРОС Г.Б. За. Втомився тримати руку. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Вибачте, Гео Багратович.

Андрій Боблях, бачу, за.

Пан Володимир В'ятрович.

В'ЯТРОВИЧ В.М. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Дякую, колеги. Всі проголосували.

Пан Дмитро Нальотов, вибачте.

НАЛЬОТОВ Д.О. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, шановні колеги. Рішення прийнято.

СУШКО П.М. Одна ремарка. Все ж таки прошу, щоб депутати залишалися.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павло Миколайович Сушко, будь ласка.

СУШКО П.М. Прошу, щоб під час голосування народні депутати залишалися із відеозв'язком і тримали руку, якщо "за". І так буде швидше. Ви будете бачити, хто не підняв руку, значить у нього окрема думка, і все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Павле Миколайовичу. Слушне зауваження. Дякую.

Колеги, переходимо до другого питання в порядку денному. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за викрадення дитини одним з батьків (реєстраційний номер 5549), авторства знову-таки пана Дмитра Лубінця та інших колег.

І знову-таки доповідачка у нас пані Тетяна Рябуха. Будь ласка, Тетяно Василівно, вам слово.

РЯБУХА Т.В. Дякую, пане голово.

Другий цей законопроект це продовження теми спору про те, з ким же із батьків буде проживати дитина після розлучення. Але в даному законопроекті пропонується передбачити вже кримінальну відповідальність за незаконне позбавлення волі або викрадення одним з батьків дитини, яка знаходиться на законних підставах у іншого з батьків. І за такі дії пропонується передбачити відповідальність у вигляді обмеження волі на строк до 6 років або позбавлення волі на той самий строк.

Також до цього законопроекту, як і до попереднього, надійшло чимало зауважень і від Міністерства соціальної політики, від Міністерства юстиції, від Міністерства внутрішніх справ. Тому, якщо б скоротити час, то також в комплексі ми будемо доопрацьовувати ці два законопроекти. І рішення підкомітету: повернути авторам на доопрацювання. І у висновку зазначити про всі зауваження та пропозиції до законопроекту. Також пропонується направити на доопрацювання.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, запитання до доповідача, до запрошених? Ірино Мирославівно, може, у вас є? Або, Павле Миколайовичу, може, у вас є?

СУШКО П.М. Підтримую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Тоді колеги, з вашого дозволу, ставлю на голосування пропозицію підкомітету профільного. Хто за те, щоб підтримати пропозицію профільного підкомітету?

Митика Потураєв – за.

Павло Миколайович Сушко , бачу, – за.

Пані Софія Федина. Щось пропав зв'язок.

ФЕДИНА С.Р. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Софіє.

Пані Тетяна Рябуха.

РЯБУХА Т.В. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пані Ірина Констанкевич.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пан Андрій Боблях.

БОБЛЯХ А.Р. За.

СУШКО П.М. Пане голово, не видно відео?

ПОТУРАЄВ М.Р. У нас іде трансляція, наскільки я знаю.

СУШКО П.М. Всі тримають руку.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я бачу, що в деяких є проблеми зі зв'язком просто,
Павле Миколайовичу.

Пані Євгенія Кравчук.

КРАВЧУК Є.М. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пан Олександр Абдулін.

Пан Дмитро Нальотов.

НАЛЬОТОВ Д.О. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Олександр Рафкатовичу, ви за? Дякую, побачив. За.

Пані Єлізавета Богуцька. Ви за?

БОГУЦЬКА Є.П. Я тримала руку 5 хвилин. Я – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре. Бачите, зв'язок не дуже гарний.

Колеги, рішення прийнято. Дякую.

Переходимо до інших питань. Третє питання засідання нашого комітету, воно насправді дуже важливе, не менш важливе, ніж всі решта. Це питання про ситуацію із захистом культурної спадщини України на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим і міста Севастополя.

Я хочу сказати, що це питання, яке не те, що в нас з'являється абсолютно з порожнього місця, це питання опрацьовувалося вже комітетом під головуванням нашого колеги і товариша Миколи Княжицького у Верховній Раді восьмого скликання. І ми в цьому сенсі маємо продовжувати цю роботу, тому що, на жаль, ми розуміємо з вами, що, на жаль, Крим досі залишається під окупацією, але і, на жаль, продовжується абсолютно незаконна робота відповідних органів і суб'єктів Російської Федерації з розграбування нашої української, спільної з кримськотатарським народом і не лише кримськотатарським народом, археологічної, історичної, культурної спадщини на півострові, руйнація, причому безповоротна, цієї спадщини. На жаль, поки що ми маємо на це реагувати політично. І пропоную почати розгляд цього питання, продовжуючи, я би сказав, сумну, але правильну традицію Верховної Ради восьмого скликання.

У нас тут багато запрошених, колеги. Я, з вашого дозволу, всіх назву. Це народний депутат і засновник "Майдану закордонних справ" громадської організації Богдан Васильович Яременко; пані Тетяна Циба - народний депутат України, член Комітету з міжнародних питань Верховної Ради; пан Сергій Мокренюк - керівник аналітичного напрямку Регіонального центру прав людини; пані Еміне Джапарова - перша заступниця Міністра закордонних справ України; пані Евеліна Кравченко - представниця громадської організації "Євромайдан-Крим"; пан Олександр Павліченко - виконавчий директор Української Гельсінської спілки з прав людини; пан Андрій ... (*нерозбірливо*) - представник громадської організації "Італійська гуманітарна платформа"; пан Ігор Поночовний - керівник прокуратури

Автономної Республіки Крим та міста Севастополя; пан Антон Кориневич – постійний представник Президента України в Автономній Республіці Крим.

Вибачте, колеги, що я перерахував, можливо, не за, так би мовити, чином, але головне, щоб перерахував всіх, нікого не забув.

КОТ С.І. Я дуже перепрошую, не всіх. Сергій Кот – провідний науковий співробітник Інституту історії України Національної академії наук України. Я теж беру участь. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Вибачте, це наша технічна помилка, що вас загубив у переліку.

Ми вдячні і раді, що ви знайшли час і приєдналися до нашого засідання. Дякую ще раз, дуже всім дякую колеги, хто приєднався до цієї роботи і до нашого засідання.

Отже, з вашого дозволу, я надам зараз слово пану Богдану Яременку. Будь ласка, Богдане Васильовичу.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Добрий день! Я, користуючись нагодою, що у нас добірне товариство і ми готові дуже змістовно обговорити це питання, витрачу частину свого виступу на комплементарні, але важливі речі.

Не в перший раз, дійсно, Комітет з питань гуманітарної політики розглядає це питання, але ситуація динамічна, ситуація змінюється. Ми бачимо дуже активні зусилля Російської Федерації, які, на жаль, мають негативні наслідки для України і призводять до знищення нашої культурної спадщини на тимчасово окупованих територіях. Ми бачимо дуже активну роботу громадського сектора в цьому питанні. І комітет, я би сказав, просто взірцево реагує на зміну ситуації, на звернення і народних депутатів, і представників громадськості щодо необхідності продовження обговорення цього питання.

І в контексті підготовки до цього засідання я хотів би подякувати і голові комітету за уважне, швидке реагування, і секретаріату комітету за підготовку проекту рішень. Ще раз я би назвав таку реакцію і взаємодію і між народними депутатами, і між Верховною Радою, і органами влади, і між громадськістю просто таким хорошим взірцем.

Колеги, тиждень тому відбулось обговорення цього питання в "Укрінформі", і я думаю, що сьогодні ми стисло десь отримаємо інформацію і про стан справ, і про найбільші загрози у питанні знищення, збереження, в даному випадку, знищення, на жаль, культурної спадщини України на території Автономної Республіки Крим і міста Севастополь. Я би хотів закликати сьогодні звернути через те більше уваги на питання не лише ситуації, що є, що Росія робить, як це називається, хто учасники цих злочинів, але й на те, що ми маємо робити.

І тут я бачу кілька напрямків нашої роботи і взаємодії, яку треба налагоджувати, у нас є певні просування, є певні досягнення, але, звичайно, як часто це буває, ми далекі від того, щоб відчувати задоволення від своєї роботи. Мова іде перш за все про налагодження моніторингу ситуації, яким чином рухатись далі, яким чином збирати і систематизувати інформацію. Я в цьому плані дуже вдячний представникам громадських організацій, присутнім на нашому обговоренні, за підготовку матеріалів і буклету про культурну спадщину українців Криму, ілюстративного і аргументованого.

Нам треба говорити про те, як реагувати в правовому полі, які в нас є проблеми з реагуванням з точки зору систематизації Генеральною прокуратурою, органами прокуратури, органами слідства переслідування винуватців. При цьому треба подбати і про взаємодію і активізацію нашої роботи на дипломатичному, інформаційному і політичному напрямках. Тому що ми розуміємо, що ми можемо все знати, все бачити, намагатись використовувати правові механізми для переслідування винуватців, але мова іде про державу-окупанта, яка не виконує свої міжнародно-правові

зобов'язання як окуповуюча держава, і, звичайно, враховуючи, що мова іде про найбільшу ядерну державу в світі, то можливості покарання винуватців або зміни державної політики не такі великі, якщо ми діємо винятково методами правовими. Якщо ми все-таки поговоримо про можливість активізації дипломатичних зусиль, в тому числі, наприклад, винесення цієї проблеми як окремої на саміт, що готується, "Кримської платформи", для того, щоб міжнародне співтовариство почуло про цю проблему на рівні з проблемою мілітаризації Криму, дотримання прав людини в Криму, іншими проблемами, які ми знаємо, або проблемами утисків, фактично геноциду кримськотатарського населення і народу в Криму. Мені видається, що це питання абсолютно достойне того, щоб мати окреме представництво, оскільки є кілька аспектів, які важливі і з точки зору ситуації внутрішньої політики України, формування, скажімо, української пам'яті історичної, так і з точки зору міжнародної взаємодії в цій сфері. Тому що злочинцями в даному випадку виявляються дуже респектабельні установи Російської Федерації - Російська академія наук, Ермітаж, інші установи культури, науки, які здійснюють злочини, і міжнародне співтовариство, фактично ігноруючи цей факт, толерує продовженню цієї злочинної діяльності. Тому, очевидно, створення певного інформаційного тиску, загроз санкційного, не лише з точки зору національного українського права, але права Європейського Союзу, інших держав, може змінити ситуацію, може змінити політику, внести якісь корективи, що дозволить нам зберегти ті пам'ятки, про які ідеться.

Політичний мій висновок і причина, чому я запропонував обговорити це, для мене це цілком очевидне питання. Мова іде про те, що Російська Федерація в контексті ведення гібридних воєн і проти України, проти інших держав регіону продовжує свої зусилля по міфологізації, спотворенню історії, історичної правди. Через те сьогодні, якщо ви мали можливість ознайомитись з буклетом, ви це вже знаєте, якщо ні, сьогодні ви почуєте цю

інформацію, мова іде, великою мірою, про знищення пам'яток візантійського періоду, тобто ті, які не мають ніякого відношення до історії Росії, які Росія намагається штучно вписувати в свою історію, але які мають відношення до встановлення української держави в Київську добу і пізніше і так далі.

Тому я ще раз вдячний і всім тим, хто підштовхували це питання, вели його і в органах влади, і серед громадськості, вдячний голові комітету і комітету за швидку реакцію і згоду обговорити це питання, і сподіваюсь, що ми сьогодні затвердимо рекомендації, які дозволять нам суттєво покращити роботу.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую дуже, Богдане Васильовичу.

Наступне слово дозвольте мені надати пані Еміне Джапаровій, першій заступниці Міністра закордонних справ України. Будь ласка, пані Еміне, вам слово.

ДОРОШЕНКО Ю. Шановні народні депутати, я вибачаюсь, але у пані Еміне інший важливий захід, тому я спробую замінити її. Я посол з особливих доручень, який відповідає за питання ЮНЕСКО, і тому я спробую вас проінформувати.

В рамках захисту культурної спадщини України на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим та міста Севастополь ми використовуємо можливий міжнародний інструментарій – це як потенціал двосторонньої дипломатії, так і потенціал багатосторонньої дипломатії. Це і можливості ЮНЕСКО, це можливості ООН, це можливості ОБСЄ та Ради Європи.

В ЮНЕСКО ми привертаємо увагу зокрема до ситуації зі станом збереження об'єкту всесвітньої культурної спадщини - Стародавнє місто

Херсонес Таврійський та його Хора, також до проблем загрози знищення російською окупаційною владою внаслідок так званих реставраційних робіт пам'ятки національного значення України, невід'ємної частини культурної спадщини кримськотатарського народу, це Ханського палацу в Бахчисараї, який внесений до попереднього списку об'єктів кандидатів на включення до списку всесвітньої спадщини в 2003 році.

Варто відзначити, що в рамках виконавчої ради ЮНЕСКО, одного з двох керівних органів організації було прийнято рішення про моніторинг ситуації в Автономній Республіці Крим. З моменту окупації півострова Російською Федерацією вже ухвалено 12 таких рішень. Наголошується на руйнівних діях окупаційної влади щодо об'єктів української культурної спадщини в Криму, що реально загрожує збереженню їхньої ментальної, культурної, історичної активності та автентичності.

Варто зазначити і так звані інформаційні зустрічі з проблематики прав людини на окупованому півострові, що проводиться керівництвом ЮНЕСКО за ініціативи України. Вони проводяться незадовго до засідань сесії виконавчої ради із залученням широкого загалу постійних представників країн-членів ЮНЕСКО, представників міжнародних організацій: ОБСЄ, ООН, Ради Європи, неурядових організацій, експертів.

Хочу сказати, що рік тому, 30 червня 2020 року, Україна приєдналась до Другого протоколу 1999 року, до Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 року. В травні цього року міністерством були ініційовані та проведені консультації з секретаріатом Конвенції за участі представників Міністерства культури та інформаційної політики, Міністерства юстиції, Міністерства оборони та Офісу Генерального прокурора. Під час консультацій обговорені можливості залучення механізмів захисту культурної спадщини, які передбачені Другим протоколом.

Я не буду зупинятись на всіх заходах ООН, також ОБСЄ та Рада Європи. Це питання завжди на порядку денному цих поважних міжнародних організацій. В ООН використовується засідання Генеральної асамблеї ООН, зокрема під час роботи її комітетів та дебатів щодо ... ситуації на тимчасово окупованих територіях України, включення якого ініціюється Україною. Слід відзначити також і відповідні резолюції.

Що стосується "Кримської платформи", то відповідні завдання, які я вже тут і зазначила, будуть реалізуватися в рамках "Кримської платформи". І одним із п'яти пріоритетних напрямів діяльності "Кримської платформи" - це є і буде обговорення створення механізмів для захисту культурної спадщини Криму, зокрема на основі інструментів та механізмів ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій.

Дякую. Якщо є якісь запитання, будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Далі я хотів би надати слово пану Антону Кориневичу, нашому колезі. Жаль, ми з ним давно не бачилися очно, але хоча би в онлайні можемо зараз поспілкуватися на цю важливу насправді і небезпечну для України тему. Пане Антоне, вам слово.

КОРИНЕВИЧ А.О. Добрий день, шановні колеги! Добрий день, пане голову шановний Микито Руслановичу, шановні колеги, народні депутати, присутні експерти! Дуже дякую за запрошення на засідання комітету і за підняття цієї безумовно важливої теми.

Для представництва Президента України в Автономній Республіці Крим немає не важливих тем, які стосуються окупації Криму, і безумовно ситуація з культурної спадщиною, з культурними цінностями системно моніториться та ми системно аналізуємо все те, що відбувається на тимчасово окупованій території в контексті поводження окупаційної

адміністрації Російської Федерації з культурними цінностями та археологічною спадщиною нашої держави. Зокрема, у грудні 2020 року нами було скеровано до прокуратури Автономної Республіки Крим та міста Севастополя списки осіб, яким Міністерством культури Російської Федерації незаконно видавалися дозволи, відкриті листи на право проведення робіт з виявлення та вивчення об'єктів археологічної спадщини на території Кримського півострова протягом 2014-2020 років, а також списки фізичних та юридичних осіб, які причетні до незаконних дій з культурною та археологічною спадщиною на території Кримського півострова. Саме це керівництво державних органів, музеїв, музеїв-заповідників, організацій, які здійснювали незаконні реставраційні роботи. Крім того, згадані вище списки також було скеровано до Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Головного управління Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим для розгляду питання щодо запровадження санкцій до зазначених фізичних та юридичних осіб. А також ми на системній основі працюємо з Міністерством закордонних справ України щодо вжиття політико-дипломатичних заходів щодо вищезазначеної проблематики.

Ми також сподіваємося, що ініційований Президентом України Володимиром Зеленським і установчий саміт "Кримської платформи", і в цілому "Кримська платформа" як ініціатива, вона дійсно підніме на поверхню і надасть більшої ваги тим питанням, які стосуються тимчасової окупації Кримського півострова Російською Федерацією, які так чи інакше не так активно обговорюються в рамках наявних міжнародних майданчиків. І, звичайно, ми сподіваємось, що культурна спадщина і культурні цінності, безумовно, будуть серед цих проблем і "Кримська платформа" буде в тому числі працювати з цією тематикою, як з одним з пріоритетів.

Ми також системно працюємо з правоохоронними органами України, про що я вже зазначив. Ми системно працюємо з експертами з міжнародного

права, з юристами-міжнародниками як українськими, так і закордонними, з іноземними експертами, які є саме фаховими колегами, які займаються питанням захисту культурних цінностей під час збройного конфлікту, під час війни, зокрема є фахівцями щодо застосування зазначеної пані послом Гаазької конвенції 1954 року та додаткових протоколів до неї.

Я від себе зазначу, що будучи юристом-міжнародником, який працює з тематикою збройного конфлікту та з міжнародним гуманітарним правом, я хочу зазначити, що питання захисту культурних цінностей під час війни, воно дуже особливе, і не всі ті, хто є фахівцями міжнародного гуманітарного права, можуть фахово надавати експертизу і аналітику в контексті міжнародного гуманітарного права, яке стосується культурних цінностей, зокрема в контексті зазначеної Гаазької конвенції 1954 року і додаткових протоколів до неї. Тож тут хочеться сказати, що треба дуже акуратно підходити до експертизи в цьому питанні, тому що дійсно тематика є дуже специфічною.

Ми також системно працюємо з організаціями громадянського суспільства. І теж хочемо подякувати їм, так само, як і голова комітету, як і пан Богдан Яременко, за ту роботу, яку вони роблять, і зокрема за ту аналітику, яка ними напрацьовується в контексті захисту культурних цінностей. Зокрема, я думаю, що тут наразі не присутні на засіданні комітету, я боюсь помилитись, бо можу не бачити всіх присутніх, зокрема також думаю, що варто долучати до таких дискусій організацію, яка називається "Кримський інститут стратегічних досліджень", і його керівниця пані Ельміра Аблялімова-Чийгоз, яка дуже ґрунтовно займається аналітикою і є експерткою теж в контексті спадщини, зокрема і кримськотатарського народу, і по Бахчисарайському Ханському палацу, напевно, важко знайти колегу, яка є більшим експертом. Тож я думаю, що дійсно в цій тематиці ми можемо говорити про всі культурні цінності, які знаходяться на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь як

Візантійської доби, як дійсно ті, які мають відношення до християнства, до Київської доби, до Київської Русі, так, і безумовно, спадщини кримськотатарського корінного народу і таке інше. Тому що, безумовно, коли ми бачимо і аналізуємо повідомлення про те, що під час будівництва якоїсь чергової автодороги, призначенням якої є виключно полегшити логістику російських окупаційних військ, коли заради цього нищиться, наприклад, мусульманське кладовище чи ще якийсь об'єкт, який є важливим для збереження культурної спадщини Криму, то, безумовно, це не може нас не турбувати.

Тому мені не хочеться дуже багато говорити сьогодні, тому що дійсно в нас тут представлені колеги, дуже потужний пул експертів. Ми завжди, представництво, готові надавати експертну аналітичну підтримку будь-яким заходам, які стосуються збереження культурних цінностей. В нас є матеріали з цього приводу, зокрема матеріали того ж "Кримського інституту стратегічних досліджень", тобто і підготовлені нами, і підготовлені колегами з організацій громадянського суспільства, їх можна зокрема побачити на наших інтернет-ресурсах. Ми готові абсолютно включатися до активної роботи по цьому напрямку як із шановним комітетом, з його членами, так і з організаціями громадянського суспільства і з представленими тут, і з іншими. Міністерство культури, ми думаємо, що вони могли би бути одним з хедлайнерів даної тематики, безумовно. І готові працювати. Тому що, ще раз зазначу, для нас неважливих тем або тем якихось другорядних стосовно тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя просто не існує.

Дякую за увагу. І дякую за привернення уваги до цієї дійсно дуже важливої теми, до якої не так часто, на жаль, ми бачимо, звертаються зокрема і в експертному середовищі, і в цілому, коли ми говоримо про увагу в цілому суспільства до питань, пов'язаних з тимчасовою окупацією Криму.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую постійному представнику Президента України в Автономній Республіці Крим.

Зараз хочу надати слово пану Ігорю Поночовному – керівнику прокуратури Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

Принадно хочу сказати, що я так само переконаний, як і всі представники нашого комітету переконані, що дуже скоро, значно раніше, ніж, можливо, хтось очікує, ми будемо мати можливість, колеги, з вами спілкуватися і з паном Антоном, і з паном Ігорем, коли вони будуть включатися безпосередньо з Криму, де вони будуть перебувати як представники повноважні України, і з пані Еміне Джапаровою, яка теж буде на своїй Батьківщині в Криму, і будемо обговорювати питання вже відновлення справедливості щодо нашої спільної ... і всіма етносами Криму археологічної, історичної й іншої спадщини.

А зараз слово пану Ігорю Поночовному, будь ласка.

ПОНОЧОВНИЙ І.М. Добрий день! Дякую, пане Микито. Я таку ремарку внесу. Я думаю, що краще буде, якщо ми будемо не включатися з Криму, а проводити засідання комітету в Криму, особливо влітку – це буде набагато ефективніше і ефектніше.

З приводу теми, на яку ми сьогодні говоримо, я можу підтвердити тільки те, що і прокуратура автономії, і правоохоронні органи автономії працюють на цьому напрямку. У нас є відповідно 8 кримінальних проваджень, в яких розслідуються близько 70 фактів умисного знищення, руйнування, псування пам'яток історії або культури, незаконного проведення пошукових, археологічних робіт, вивезення культурних цінностей з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і міста Севастополя. Ці кримінальні провадження розслідуються як за фактами вчинення воєнних злочинів, так і за загальнокримінальними фактами.

Не буду детально зупинятися на кожному об'єкті культурної спадщини, який є у наших кримінальних провадженнях, оскільки про них вже говорили. Але загалом ми побудували свою роботу таким чином, щоб в рамках кримінальних проваджень максимально збирати всю інформацію про ситуацію, яка відбувається з культурними цінностями в Криму. Не зважаючи на те, що міжнародне гуманітарне право як воєнний злочин виділяє тільки факт безпосереднього знищення об'єктів культурної спадщини, але ми бачимо, що ті гібридні методи війни, які застосовує Російська Федерація в Криму, призводять до фактичного знищення цих об'єктів культурної спадщини. Якщо ми говоримо про Ханський палац в Бахчисараї, він нібито і реконструюється, але ми розуміємо, що знищується його національна ідентичність, і багато інших таких прикладів можу називати. Так само і проведення археологічних розкопок в Криму, вони проводяться абсолютно незаконно, проводяться різними російськими і закордонними археологами. Куди діваються ці археологічні предмети, які знаходяться, вони вивозяться на територію Російської Федерації і вже далі їхній слід втрачається. Тобто втрачається і знищується в принципі культурна ідентичність України в Криму.

Ми в цих кримінальних провадженнях активно співпрацюємо з громадськими організаціями, з урядовим сектором, з представництвом Президента і з Міністерством культури. Нещодавно, в цьому році, ми створили відповідну спільну міжвідомчу робочу групу з метою розробки узгодження і виконання спільних заходів для попередження, виявлення і запобігання кримінальним правопорушенням проти культурних цінностей. У кожному з напрямків, якими ми займаємось взагалі в Криму, ми намагаємось залучати більше контролюючих державних органів, тому що все-таки ми потребуємо фахівців, вузьких фахівців у кожній галузі, якщо говорити про екологію чи про морський, повітряний транспорт, так само і про культурну спадщину.

І хотілося б, користуючись нагодою, запросити Міністерство культури все-таки більше активно співпрацювати і з правоохоронними органами в тому числі, оскільки ми потребуємо і спеціальних знань, ми потребуємо і аналітичних досліджень, тому що прокурори не завжди можуть вірно кваліфікувати ту чи іншу діяльність окупантів в Криму по відношенню до культурної спадщини. Коли проводяться різні археологічні розкопки чи відбувається якесь руйнування тієї чи іншої пам'ятки архітектури, ми не завжди можемо розуміти, що стало причиною цих руйнувань і знищення пам'ятки архітектури. Тому залучення спеціалістів, в першу чергу з Міністерства культури, з органів, які знаходяться у віданні Міністерства культури, є досить доречним.

У нас є хороший приклад з Міністерством захисту довкілля, коли ми так само тривалий час намагались їх залучити до роботи по екологічним правопорушенням, але постійно чули у відповідь про те, що Крим окупований, доступу немає, ми не можемо там нічого робити, але потім все ж таки зібрались, як виявилось, і методики різні оцінювання збитків, заподіяних екології в Криму, можна дистанційно робити, і дослідження дистанційно робити. Я більш ніж впевнений, що таку саму роботу можна робити і з культурною спадщиною в Криму, можна дистанційно досліджувати причини цих порушень, досліджувати збитки, які заподіюються Україні, тому що це дійсно така робота за принципом "випаленої землі", коли Російська Федерація, зайшовши в Крим, стирає повністю всю культурну ідентичність українську в Криму, і через певний час там уже просто не залишиться в пам'яті цивільного населення згадок про Україну.

Тому потрібно об'єднувати всі зусилля. Ми завжди готові до співпраці з урядовим сектором і з неурядовим сектором, завжди готові працювати спільно для того, щоб все-таки і окупанти понесли свою відповідальність, і Крим швидше деокупувати.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую дуже, пане Ігорю, за змістовний виступ.

Далі хотів би надати слово пані Євгенії Кравчук, вона має невеличку ремарку. Будь ласка, пані Євгеніє.

КРАВЧУК Є.М. Колеги, дуже рада, що ми обговорюємо на комітеті цю тему. І я би хотіла виступити одночасно як член комітету і як представник нашої делегації в ПАРЄ, в Парламентській асамблеї Ради Європи. Я бачила, що в рекомендаціях, я абсолютно підтримую, звернення до МЗС, щоб підняти цю тему в міжнародних організаціях і в міжпарламентських.

І я готова, я думаю, що і Павло Сушко мене підтримає, він також є членом української делегації в ПАРЄ, щоб ми, можливо, спробували провести резолюції в ПАРЄ, які стосується, власне, культурної спадщини на територіях, які є тимчасово окупованими іншою державою. Чому я кажу не лише про Крим, тому що важливо в таких міжнародних інституціях піднімати тему на рівень вище. І це був би хороший приклад того, щоб ми виступили і з важливою темою для нас, і висловилися загалом цією темою для Європи.

І я хочу тільки підтримати те, що ми уже піднімали це питання. І Антон Кориневич сказав про те, що дійсно руйнуються, наприклад, мусульманські кладовища для того, щоб прокладати дороги. І коли ми обговорювали резолюцію про порушення прав кримських татар в окупованому Криму, яка була прийнята минулого тижня в ПАРЄ, то я, власне, під час свого виступу на комітеті профільному про це також говорила. Тому ця тема уже звучить, але ми можемо її спільними зусиллями продовжити і розвинути.

Тому буду тільки вдячна за ваші експертні оцінки, за вашу підтримку. І давайте спробуємо цю тему просунути і в Парламентській асамблеї Ради Європи.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Євгеніє.

Зараз хочу надати слово теж нашій колезі члену Комітету з питань свободи слова пані Тетяні Цибі. Будь ласка, пані Тетяно.

ЦИБА Т.В. Колеги, добрий день! Вітаю! Я не буду забирати багато часу. Дякую і приєднуюсь до всіх подяк, які тут звучали. І вважаю, що тема реально дуже важлива. Дуже дякую громадському суспільству за те, що вони почали цю тему педалювати. Тому що дійсно надважливо, щоб це питання звучало, щоб ми брали участь в гібридній війні на стороні добра. Тому що ми всі бачимо навіть по тим коментарям, які є з приводу законопроекту про корінні народи, про те, що нашу історію, всі наші надбання хочуть собі привласнити і замість якихось справжніх українських реалій нав'язати українському суспільству російські наративи. Ми не можемо допустити цього.

Тому я щиро вдячна і Комітету з питань закордонних справ, і Комітету гуманітарному за те, що взяли цю тему до розгляду, і я тепер впевнена, що ми будемо її далі штовхати. Як мінімум, ми мусимо це все нормально задокументувати і для того, щоб це були свідчення навіть на майбутніх судах на користь України.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Тетяно Вікторівно.

Зараз слово я хочу надати нашій колезі з нашого комітету пані Єлізаветі Богуцькій, яка є також повноправною представницею Криму. Будь ласка, пані Єлізавето.

БОГУЦЬКА Є.П. Колеги, дуже приємно, що ми все ж таки дбаємо про культурну, історичну, архітектурну спадщину, що залишається і є зараз в Криму, і яка руйнується саме окупантами. Ми знаємо, як вони взагалі ставляться до будь-якої спадщини, до якої вони не мають історичного відношення. Ми це бачили і чули по новинах, що відбувалось в Сирії, коли руйнувалась історична і культурна спадщина, і те саме може бути і в Криму. Тому якщо дійсно це питання не піднімати на найвищі шпальти на міжнародних майданчиках, то ми можемо, коли повернемось в Крим, тобто не якщо, а коли повернемось в Крим, можемо багато недорахуватись того, що ми залишили, на жаль, не по своїй волі, а так сталося.

Тому дуже-дуже приємно, що є багато людей, які дійсно за це дуже дбають, переживають і готові робити все для того, щоб захистити нашу спадщину: історичну, культурну і архітектурну.

Дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую дуже, пані Єлізавето.

Я хотів би продовжити наше обговорення і зараз хотів би надати слово пану Сергію Мокренюку - керівнику аналітичного напрямку Регіонального центру прав людини. Будь ласка, пане Сергію, вам слово.

МОКРЕНЮК С.М. Доброго дня, пане Микито. Дякую всім членам комітету і учасникам цього засідання, що маю можливість коротко представити, власне, суть, коротку суть дослідження, яке ми розпочали робити і на запит прокуратури Автономної Республіки Крим і міста Севастополя. Власне, це робота по документуванню по встановленню фактів порушення і знищення об'єктів культурної спадщини, і зроблена вона була громадськими організаціями: Українська Гельсінська спілка з прав людини, Регіональний центр прав людини і Крайова рада українців Криму.

Я дуже коротко по фактах, які мають місце. Те, що ми побачили і те, що присутнє станом на сьогодні. Перше - це те, що інтереси України порушуються різними способами, і самими простими – це просто знищення пам'яток, умисне знищення пам'яток. Наприклад, поки будували ту трасу "Таврида", відомо, що щонайменше знищено 94 пам'ятки, просто знищено.

Друга форма – це експропріація майна, тобто просто примусове позбавлення власності. І хочу звернути увагу, що всі об'єкти культурної спадщини, які знаходяться в Криму, відповідно до діючого закону України, вони є в переважній більшості об'єктом права власності держави.

Третя форма, яку ми виявили, це незаконні археологічні розкопки. Безумовно, це те, що вже точно відомо і ви бачили, це вивезення артефактів, які здобуваються під час археологічних розкопок, за межі Кримського півострова. І найважливіше теж, п'ята форма, це те, що держава-окупант не дотримується вимог міжнародного права щодо забезпечення охорони і захисту пам'яток на окупованій території.

Власне, я взяв для прикладу Херсонес Таврійський і його хора як об'єкт культурної спадщини, який віднесений ЮНЕСКО до Світової спадщини. І от короткі приклади. Ви бачите дві фотографії, з одного боку, розкопки, з іншого боку, що саме відбувається. Важливо, що ці розкопки відбувалися в 2020 році і їх проводили археологічні загони Інституту археології Російської академії наук і Державного Ермітажу. Це два найбільших, напевно, закладів Російської Федерації. От ви бачите, як саме відбувається. Оце скріншоти з відео, на якому Збройні сили Російської Федерації, ви бачите тут КамАЗ, працюють насправді в буферній зоні Херсонеса Таврійського, на території хори, використовують екскаватори і самосвали. Після цього, як ви розумієте, навряд чи можна буде встановлювати, що ж там насправді є і яка цінність.

По Херсонесу важливі, але прості моменти. Перше, що всі рішення приймаються і джерелом всіх рішень є політичне керівництво Російської

Федерації. По Херсонесу. Експропрійовано майно держави України, вся діяльність організована із залученням російських бюджетних установ науки і культури, які здійснюють ці незаконні розкопки. Під час цих розкопок вилучена велика артефактів, дуже цінних артефактів. Розпочато будівництво і, наскільки можна передбачити, досить велике будівництво в буферній зоні цієї пам'ятки. І під час будівництва вже точно знищено культурний шар пам'ятки, яка є пам'яткою світового значення, і це продовжується.

Ще один момент, просто, як це виглядає, що означає знищення? От на лівій фотографії ви зараз можете побачити розкопки однієї з кріпостей, яку російські археологи нібито досліджували, а на правому малюнку ви можете побачити, яка частина повністю відсутня. Тобто на цьому місці пройшли бульдозери і цього вже не існує як об'єкт.

Це, наприклад, слайд про те, що прямо і відкрито закликає Ермітаж і підтверджує, що він проводить розкопки, закликає волонтерів і все таке інше.

Які особливості, власне, цих порушень? Це те, що Російська Федерація факт окупації не визнає і в зв'язку з цим вважає, що не застосовуються норми міжнародного гуманітарного права. Це їх проблема. Але тут треба розуміти, що це є і нашою проблемою. Так?

Важливо те, що контроль за будь-якою діяльністю з боку України на сьогодні, на жаль, неможливий, контроль за цією діяльністю археологічною з боку світової спільноти по факту теж неможливий, сьогодні він відсутній. Неймовірно важливий чинник – це те, що абсолютна більшість фактів знищення і пошкодження є публічними. 95 відсотків інформації знаходиться в публічних джерелах, росіяни її не ховають, більше того, росіяни її демонструють як приклад своєї ефективності. Важливо, що туди залучаються провідні наукові заклади Російської Федерації, зокрема ті, що я згадував, це Державний Ермітаж, інституції Російської академії наук. І що важливо? Що оцю свою руйнівну активність Російська Федерація намагається демонструвати як археологічну діяльність.

Ми бачимо два аспекти проблеми. Це те, що, власне, сама проблема формується на національному рівні всередині нашої держави, але рішення знаходиться, на нашу думку, за межами території України - на міжнародному рівні.

Що саме ми вважаємо правильно вчинити? Формування проблеми. Ми вважаємо, що Мінкульт як фахівці, як експерти, як спеціальний орган, який має спеціальну компетенцію, має здійснювати системний моніторинг ситуації, аналіз цієї інформації та первинне документування. Після цього оцінено фахово оброблені матеріали мають бути передані Національній поліції і прокуратурі Автономній Республіці Крим, Генеральній прокуратурі, де відбувається розслідування фактів для притягнення до відповідальності. І наступний елемент, який може бути після цього, це за пропозицією Кабінету Міністрів, Служби безпеки України через Раду національної безпеки і оборони України застосування санкцій. Я хочу звернути увагу, що Україна застосувала санкції до 23 юридичних об'єктів Російської Федерації, юридичних осіб Російської Федерації і до 24 фізичних осіб, зокрема і Російської Федерації, які знищують чи пошкоджують культурну спадщину України в Криму, проте, як ми бачимо, ситуація не змінилась. Тобто цих дій недостатньо. Все, що сьогодні робить наша держава, недостатньо.

Спосіб, який ми вважаємо, можливий – це те, що вирішувати проблему треба на міжнародному рівні, і ми вважаємо, що, власне, Міністерство закордонних справ України має здійснювати захист інтересів нашої держави через ініціювання санкцій і рішень, резолюцій міжнародних інституцій. Але важливо розуміти, що МЗС не може просто виходити, не маючи якісних і сформованих матеріалів відповідним органом, відповідною інституцією. Це неправильно, на нашу думку, що громадськість здійснює дослідження, а не спеціальний орган держави.

І, власне, другий елемент, який на міжнародній арені, це захист інтересів України з використанням судових механізмів. Мін'юст може

виконувати. Проте знову ж таки це має бути, власне, діяльність, побудована на матеріалах, зібраних спеціальною інституцією.

Дякую за увагу. Напевно, це все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую дуже, пане Сергію, за просто блискавичну презентацію. Я розумію, що ви її готували з колегами. Ми всім дякуємо, всьому колективу, який це готував. Це насправді факти, які аж ніяк не додають оптимізму. Єдине, що вони додають, це бажання докласти всіх зусиль для того, щоб нарешті звільнити від окупації Крим і повернути його власним господарям, тобто людям, які у ньому мешкають за правом народження і за правом громадянства України. Дякую ще раз.

Зараз хотів би надати слово пані Евеліні Кравченко – "Євромайдан-Крим". Будь ласка, пані Евеліно.

КРАВЧЕНКО Е.А. Дякую.

Я не буду довго зупинятися на преамбулах і тих питаннях, які вже висвітлив пан Сергій. Хочу тезово зупинитися на тих моментах, які варто нам всім осмислити для розуміння необхідності того, що ми зараз з вами робимо і чому ми зараз тут виступаємо.

Перше, ті процеси, які відбуваються в Криму зараз з культурною спадщиною, є незворотними. Що це означає? Це означає, що ті пам'ятки, які пошкоджені або зруйновані, їх неможливо буде відновити. Тобто пошкодження вже лишиться пошкодженням, а зруйнована пам'ятка зникне, оскільки пам'ятки культурної спадщини, їх неможливо відновити, їх можна збудувати заново, але це вже буде не пам'ятка – це вже буде новодел.

Друге, те, що стосується, власне, кейсу знищення археологічних пам'яток. Він стосується перш за все створення нової воєнної інфраструктури Російською Федерацією в Криму, тиску міжнародного співтовариства на Російську Федерацію і прискорення темпів створення цієї інфраструктури.

Що це означає? Ведуться будівельні роботи і перше, що страждає під час будівельних робіт, які в авральних темпах ведуться, це археологія. Тому археологічні пам'ятки страждають першими. Тому археологи завжди першими б'ють на сполох у таких ситуаціях.

Далі за цим ідуть інші пам'ятки, але зараз ми маємо перші наслідки. І якщо ми на них не зреагуємо, значить далі підуть наступні. А наступні у нас такі: інший напрям діяльності окупаційної влади передбачає створення нової ідеології – російського "мифа про исконно русский российский Крым". І, власне, це стало основою для ландшафтних перетворень на Херсонесі, на Херсонеському городищі. Я трохи пізніше цього торкнуся.

І далі тезово. Чому ми маємо виходити на міжнародний рівень? Тому що ми маємо зрозуміти, що це не тільки українська культурна спадщина, культурна спадщина – це загальносвітове надбання, власне, підґрунтя всієї людської цивілізації. Вся, але археологічна перш за все. Тобто це досвід поколінь, який фактично нам довірено охороняти і використовувати.

Що стосується цивілізаційного аспекту. Це не просто українська культурна спадщина, це культурна спадщина, яка належить європейській цивілізації, яка почала формуватися ще разом з усією Європою, разом з усім європейським світом на початку античної доби. І відповідно наша територія, територія України, це територія давньої, однієї з найперших історичних провінцій цього європейського світу, який сформувався за певними процесами, типовими для всієї Європи. І відповідно, якщо ми хочемо реакції світової спільноти, ми маємо звертатись і до європейської спільноти, і не тільки до європейської, а й до англосаксонської спільноти, тому що вони розуміють про що ми кажемо і для них це не є пустим звуком - європейська культурна спадщина саме.

І, власне, ми як держава сформовані на цьому підґрунті. Від Криму до Полісся, вся ця територія увійшла в українську державу, і, власне, саме тому не можна Крим розглядати окремо, навіть науково неможливо розглядати

окремо. Коли ми досліджуємо Крим, ми користуємось одними джерелами, одними методами, тими самими, що і досліджуючи материкову Україну.

І кілька ремарок з приводу того, що робить Росія безпосередньо зараз і як це впливає, тобто чому це погано. Перше і основне – це ідеологічні проекти, знову ж таки я наголошую, ідеологічні проекти, які націлені на поєднання Криму саме з історією російської імперії. Діяльність окупаційної влади в національному заповіднику "Херсонес Таврійський" має тенденцію до нівелювання значення цієї античної візантійської пам'ятки для світової спадщини ЮНЕСКО. Вони не дарма закривають деревом, ставлять сцени і ряди глядачів на цих залишках і фундаментах римського і античного часу. Вони закривають цю частину Херсонесу, вони відкривають тільки середньовічну, та що стосується християнства. І робиться це з певною метою: вони переорієнтують Херсонес від античної пам'ятки ЮНЕСКО, античної візантійської, на пам'ятку російського православ'я, пам'ятку християнства, щоб це було в основі. Тому, коли ми говоримо про вплив ЮНЕСКО як організації, ми маємо розуміти оцю переорієнтацію. Вона в процесі, вона зараз відбувається і вона ще буде відбуватись певний час. Деякі зміни, які там відбуваються, вони непомітні, але вони будуть помітні через рік або через два.

І, власне, концепція російського православ'я реалізується за допомогою фонду "Моя історія", який підзвітний керівництву російської православної церкви. Ми також це маємо розуміти і враховувати, тому що тут релігійна складова дуже важливий чинник.

Переміщення рухомих об'єктів культурної спадщини, ми про це вже торкалися. Розкопки, про це вже торкалися, не буду зупинятися. Власне, розкопки, які відбуваються в зв'язку з будівництвом в основному військових і стратегічних об'єктів, а решта археологічних проектів є результатом російської корупційної схеми, системи, коли керівники проектів, ті, що ближче до ресурсів державних, мають можливість просунути свій власний

проект під державну програму, тобто фактично в основі там гроші. І в ситуації, що склалась, російські музеї і наукові інституції користуються моментом для отримання нових речей для своїх фондів і експозицій, наукового фактажу для досліджень. Загалом, звичайно, науковці розглядають розкопки в Криму як заробіток і багато хто не гребує плагіатом наших робіт.

Власне, в основі це все. Я думаю, що на цьому закінчу, щоб не забирати ваш час. Дякую за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Евеліно.

Зараз, колеги, час, на жаль, в нас трохи обмежений, але, тим не менше, всім виступаючим, які заплановані, я хотів би надати слово. Тому зараз пан Олександр Павлюченко, Українська Гельсінська спілка з прав людини. Будь ласка, пане Олександрі.

ПАВЛЮЧЕНКО О. Дуже дякую, і намагатимусь дуже коротко, буквально в півтори хвилини вкластися.

Я хочу сказати чотири позиції. Перша – що все-таки відбувається в нас війна і елементом гібридної війни іде війна з захисту культурної спадщини. І Росія якраз паплюжить Україну, ось пані Евеліна щойно казала, що вони віджимають і рекетують фактично напрацювання українських вчених, які були зроблені ще за української доби. Це є важливо. І встановлення оцього захисту на об'єкти культурної спадщини - це буде ефективність нашої оборони і нашого протистояння в цій гібридній війні. Це дуже важливо.

Другий пункт. Я дуже радий, що ми підняли сьогодні на самому початку питання про консолідацію. Ми сьогодні говоримо про конкретні елементи, які були представлені Сергієм під час його презентації по окремим культурним об'єктам, їх є набагато більше. І я абсолютно закликаю, щоб була консолідована позиція на рівні української держави щодо зведення оцих всіх і кримінальних справ, і тих розслідувань вчених, які на сьогоднішній день

здійснюються за різними напрямками, в одне ціле і щоб це була фактично державна позиція, яка би була постійною.

Дуже важливо, останній пункт, щоб це було з огляду на корінне населення, корінний народ - кримських татар. Дивіться, в ХХ столітті відбувалось декілька величезних хвиль, які знищували кримськотатарську ідентичність, самотність. Вони відбувались після встановлення радянської влади в Криму, спалення, знищення їх артефактів і на сьогоднішній день ми маємо продовження саме цієї варварської традиції, те, що відбувалось в Бахчисараї, конкретна позиція – це фактично продовження тієї геноцидної політики. І це, як на мене, теж треба показувати гостро.

Саме останнє, що я хочу сказати. Наказ № 210, який ухвалений був вчора в Офісі Генерального прокурора, якраз вносить дуже суттєве питання щодо розслідування воєнних злочинів, фактично з перепідпорядкуванням одного департаменту під керівництво іншого керівника. Я би просив народних депутатів дуже уважно звернути увагу на цю подію, яка дуже суттєво може вплинути на розслідування воєнних злочинів, про які ми сьогодні говоримо.

Дуже дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Олександрє.

Я погоджуюсь з вами абсолютно в тому, що злочини, які чинять окупанти на території Криму, вони абсолютно співставні із злочинами нацистськими, які робили окупаційні війська на території України, коли влаштовували склади, конюшні і так далі на територіях пам'яток, церков, маєтків. Я точно знаю, що наші колеги - і пані Еміне Джапарова, і її колеги з МЗС, наші колеги з Міністерства юстиції - точно роблять і будуть робити все можливе, щоб факти цих злочинів, вони долучались до міжнародних позовів України до Російської Федерації, держави-окупанта, з тим, щоб дійсно, як влучно зазначила пані Евеліна, була відповідальність і за ті пам'ятки, які

розграбовані, і за ті, які знищуються, і, на жаль, за ті, які вже незворотно знищені. Я переконаний, що ми тут всі разом дотримуємось однієї позиції, що держава-окупант має в повній мірі відповісти за свої злочини і переконаний, що так воно і буде.

Зараз хотів би надати слово пану Андрію Іванцю, "Таврійська гуманітарна платформа", а потім своєму давньому знайомому, товаришу, сподіваюсь, і колезі, пану Андрію Клименку. Але зараз пан Андрій Іванець. Будь ласка.

ІВАНЕЦЬ А. Доброго дня. Я вітаю всіх народних депутатів, всіх учасників нашого сьогоднішнього комітету.

Мені дуже приємно, що ми нарешті торкаємось питання культурної спадщини України в Криму, оскільки часто за дуже пекучими проблемами мілітаризації, дискримінації національних груп українців і кримськотатарського народу, порушення прав людини, економічних питань, в нас питання культурної спадщини залишається на другому плані. Між тим, Крим - це десята частина виявлених об'єктів історії, культури, археології, монументального мистецтва на території України. Це спадщина, яку важко оцінити, це десятки, 42 музеї в Севастополі і в Автономній Республіці Крим, з них 7 заповідників, це архівний фонд дуже значний, це бібліотечний фонд і так далі, можна продовжувати. Але очевидно, що це дійсно музей під відкритим небом, який сьогодні піддається неправовому використанню, пограбуванню і іншим формам порушення інтересів України.

Мої колеги дуже добре розкрили багато аспектів. Я би хотів лише наголосити на тому, що в ідеологічному плані Росія відчуває брак юридичних аргументів, оскільки не має юридичних прав на окуповану територію, і намагається використати брак цих аргументів, прикрити, закумуфлювати, якраз використовуючи українську культурну спадщину на території Криму. Ми бачимо такі приклади останніми роками багатократно.

Наприклад, в 2019 році намагались відкрити "Дом друзей Крыма" на Кіпрі і мета не приховувалася, - щоб легалізувати спробу анексії, окупацію Криму. Коли це не вдалося, то відкрили "Дом друзей Херсонеса" на Кіпрі і привезли з Криму незаконно частину українського музейного фонду для того, щоб демонструвати, що Крим ніби є Росії. І тільки втручання наших дипломатів, воно частково зірвало демонстрацію цієї виставки в країні ЄС. Так само Росія намагається використовувати Керч – найдавніше місто України, називаючи його тепер найдавнішим містом Росії. І ці приклади використання української культурної спадщини, символічного потенціалу проти України можна множити. Тому ініціативу пані Кравчук можна тільки вітати – щодо підняття цього питання на Парламентській асамблеї Ради Європи.

Я є представником Крайової ради українців Криму, наша громада українців в Криму є другою в Криму і однією з двох найбільш дискримінованих сьогодні в окупованому Криму спільнот. І ми також маємо величезні проблеми з культурною спадщиною нашої громади. Росія загалом проводить політику, спрямовану на асиміляцію української етнічної громади. Цілий комплекс заходів, починаючи від знищення системи освіти, культурних українських закладів, переслідування, позбавлення свободи українських активістів, витискання їх за межі Криму, колонізація Криму новим населенням, ізоляція від українського інформаційного простору – все це веде до асиміляції частини українців, які проживають в Криму.

Так само російська окупаційна влада знищила деякі українські пам'ятники, зокрема в Севастополі демонтовано пам'ятники Сагайдачному, Військово-Морським Силам України, бюст Шевченка, подібна ситуація була в Новоозерному із закладним пам'ятником Шевченку. Перейменовуються заклади культури, пов'язані з українськими діячами. Навіть школу Руданського в Ялті, який був лікарем в місті, подарував місту землю, її перейменували. У Феодосії перейменована школа, яка раніше носила ім'я української поетеси. В Сімферополі втратив статус українського театр, ще в

1954 році він був створений і пізніше для нього був побудований будинок саме як українського, він тепер не є таким. Все це створює для нас великі проблеми.

І одним з наших найболючіших питань є питання свободи совісті і переслідування кримської єпархії православної церкви України, яка єдиною фактично є сьогодні такою напівлегальною структурою, де українці хоча б культурні запити і духовні можуть зберегти. Із 49 громад і структур цієї церкви, які були до окупації, лишилось лише 7. І сьогодні іде атака вже в Сімферополі на Собор святих рівноапостольних Володимира і Ольги, сьогодні в них забирають приміщення, і ця ситуація продовжується два роки.

Розроблена Кабінетом Міністрів постанова, проект постанови у Верховну Раду переданий щодо захисту прав на свободу совісті і віросповідання вірних православної церкви України кримської єпархії. Цей документ лежить в парламенті з минулого року і ми дуже сподіваємось, що все-таки він буде ухвалений і це допоможе захистити права віруючих. І до того ж в соборі, який збирається відібрати окупаційна влада, зберігаються культурні цінності, цінні старовинні ікони, книги і богослужбове приладдя.

І також хотів би, користуючись нагодою, звернутись до представників Міністерства закордонних справ, Крайова рада українців Криму звернулася з пропозицією, щоб на саміті "Кримської платформи" була доповідь, навіть не окрема панель, а просто доповідь про проблеми українців Криму, які є другою громадою в Криму і піддаються дискримінації. На жаль, ми поки що не отримали підтвердження. Хотілося б, щоб це питання було вирішено і на саміті пролунали проблеми громади етнічних українців Криму.

Дякую за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую дуже, пане Андрію.

Колеги, перед тим, як ми перейдемо до голосування, вибачте, час нашого комітету трохи обмежений, зараз пан Андрій Клименко. Я, з вашого

дозволу, пане Андрію, попрошу вас обмежитись дуже стислим регламентом. Потім пані Єлізавета Богуцька, через поганий зв'язок я не почув, що вона не договорила те, що хотіла сказати. І будемо переходити до голосування.

Отже, пан Андрій Клименко. Будь ласка.

КЛИМЕНКО А. Дякую, друзі, дякую, пане Микито.

Я хочу внести пропозицію як людина, яка восьмий рік займається практично і небезуспішно впровадженням міжнародних санкцій. Це "тиха" робота, яка не любить розголосу, але поради в мене такі.

Перше. Хоча ми займаємось оборонною промисловістю, але я вам скажу, що кількість людей на Заході, які не знають, куди летить ракета "Калібр", значно менша, ніж людей, які знають, що таке Айвазовський, що таке Ермітаж і що таке "Скіфське золото", і тут немає чого соромитись. Я впевнений, що наші делегації парламентські в усіх міжнародних організаціях: в ПАРС і в НАТО, бо це наслідок мілітаризації, і будь-де, мають казати: Путін і путінський режим - воры. Я спеціально кажу не злодії українською, а кажу - воры, і це правда. Це власність наша з вами, це власність народу України, а власність - це один з основних принципів в нормальному суспільстві. І коли кажеш міжнародній аудиторії, що подивіться, з ким ви працюєте: Путін – вор, Російський державний Ермітаж – воры, Російська академія наук – воры, то це має дуже серйозний вплив і це має резонанс. Бо в нас і в Страсбурзі, і в Брюсселі, є ще й кореспонденти "Укрінформу", є інші наші канали, декілька телевізійних каналів, і якщо ми різко так ставимо питання, ми їх опозоримо на весь світ, і той Ермітаж. Ми маємо зробити ситуацію таку, щоб музеям в цивілізованих країнах було соромно співпрацювати з Російським державним Ермітажем і з Російською академією наук. А уявляєте собі, який би розголос був, який би взяли мої друзі і земляки з Криму, окремий, маленький, але найбільш такий резонансний кейс з цього, і через Міністерство закордонних справ, через

наших послів в дружніх нам державах реально поставили б питання про санкції ЄС, Сполучених Штатів, Канади, Великої Британії, а це все люди, які знають, що таке культурні цінності, питання про санкції до отаких знакових структур.

І останнє. Я впевнений, що поки буде збудована санкційна архітектура в центральних органах влади України, пройде ще немало часу, але я впевнений, що Міністерство культури, якщо парламентський комітет до нього звернеться, він знайде можливість в межах діючого штату знайти одного-двох нормальних спеціалістів, яким у функціональні обов'язки записати цей напрямок роботи. Не буде цього, ні ми, ні Сергій Мокренюк, ні Андрій Щекун, ні Андрій Іванець – ми не замінимо державу, хоча ми, звичайно, вже 7 років намагаємося це зробити.

Дякую вам за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую дуже, пане Андрію.

Зараз пані Єлізавета Богуцька. Після того переходимо до голосування. Будь ласка, пані Єлізавето.

БОГУЦЬКА Є.П. Колеги, хочеться дуже сказати друзі, тому що всіх, хто сьогодні виступав, я знаю особисто. І мені дуже-дуже, ви не уявляєте собі, як дуже приємно вас зараз всіх бачити. На жаль, це онлайн, на жаль, це не в нашій залі, де постійно проводяться в нас комітети, щоб обійняти всіх. Це була сьогодні дуже слухна пропозиція - про проведення виїзного засідання в Криму, я про це казала вже неодноразово у нас на комітеті. Коли почалися в нас виїзні засідання, перше у нас було до Луцьку, я сказала, що напевне останнє буде до Криму, може, тоді вже зможемо поїхати, може, й ні, а, може, так. Давайте будемо все ж таки сподіватися на те, що Путін не вечен, що він колись піде і колись це зміниться, і це може бути дуже швидко. А зараз за те, що ви всі робите, дуже вам велика подяка і низький уклін.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, я знаю, що в нас ще багато запрошених. Я хочу всім подякувати. Я хочу подякувати пану Олексію Резнікову – Віце-прем'єр-міністру України з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України і його офісу, вони також долучалися до розробки цих рекомендацій; Міністерству культури та інформаційної політики, пану Олександрю Ткаченку та пані Ларисі Петасюк; пані Тетяні Іжевській, вона сьогодні виступала, ... з Міністерства закордонних справ України; Ельмірі Аблялімовій з "Кримського інституту стратегічних досліджень; пану Сергію Коту – керівнику Центру досліджень історико-культурної спадщини України; пану Сергію Павлюку – директору Інституту народознавства Національної академії наук України зі Львова; пані Галині Бондаренко – провідному науковому співробітнику відділу Українського етнологічного центру; пану Сергію Пирожкову – академіку Національної академії наук України, який сьогодні з нами також є; пані Аліні Фроловій з Центру оборонних стратегій, звичайно, і Андрію Клименку, який теж з цього центру, я його особисто знаю як великого патріота Криму і громадського діяча Криму, який тимчасово з нами в Києві, що приємно, що до нього не доводиться їздити довго, так само, як до Єлізавети Богущкої і до всіх наших колег, але я переконаний, що скоро ми до вас будемо їздити знову в гості в Крим, я в це віру, я вірю, що ми всі доживемо; також пану Андрію Щекуну з "Кримського центру ділового та культурного співробітництва "Український Дім" і головному редактору газети "Кримська світлиця"; пану Максиму Тимочку, юристу Української Гельсінської спілки з прав людини; пану Володимирю Ляшенку з Крайової ради українців Криму.

Колеги, насправді в нашому комітеті ми приймали багато законопроектів важливих і нам є, переконаний, чим пишатись за ті дні, що ми знаходимось у Верховній Раді, але зараз ми будемо з вами голосувати

дуже важливі рекомендації. Я дякую всім, хто дочекався цього голосування. Можливо, це навіть має більше значення, ніж багато інших речей, які ми обговорювали з вами в комітеті. Вони всі важливі, дійсно, але це про повернення до України невід'ємної нашої частини – Криму, це про повернення до власників, тобто до людей, які там жили і живуть, їхньої землі, це про повернення нашої історичної спадщини спільної до нас.

Тому ставлю на голосування питання про підтримку законопроекту.

МОКРЕНЮК С.М. Я дуже перепрошую, пане Микито, а можна саме в плані рекомендацій кілька пропозицій.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка, пане Сергію, говоріть. Якщо дозволите, я попросив би вас коротко.

МОКРЕНЮК С.М. Я максимально коротко. Дуже дякую.

Я підтримую повністю рекомендації, дуже збалансовані, зважені, глибокі, змістовні і з перспективними такими конкретними виходами, але я просив би звернути увагу на одну річ. Нам потрібно посилити нормативно-правову базу захисту саме українських культурних цінностей, об'єктів культурної спадщини в Криму. З тим я просив би внести таке речення туди, можливо, технічно потім допрацюють. З метою посилення захисту культурних цінностей та об'єктів культурної спадщини на окупованих територіях Криму і міста Севастополя рекомендувати внести зміни і доповнення до Закону України від 14 квітня 2014 року "Про забезпечення прав і свобод громадян і правовий режим на тимчасово окупованій території України". Про що іде мова? Всі присутні чудово знають, що питання культурної спадщини там записані одним реченням, що вся відповідальність за її збереження лежить на окупанті. Я тоді в 2014 році і досі вважав, що недостатньо. Я готував на основі гаазьких документів, конвенції, обох

протоколів, Конвенції про запобігання незаконному вивезенню/ввезенню пропозиції, як доповнити оцей пункт, він, здається, шостий чи сьомий статті 5, можливо, помиляюсь. Я обов'язково поновлю, надішлю ці пропозиції ще раз до всіх.

Свого часу, коли я був головою Науково-методичної ради Міністерства культури, вони були, ці пропозиції, схвалені Науково-методичною радою. Ну, як у нас буває, десь "заглохли". Мені здається, що треба посилити, тому що ми рекомендували другий протокол, він дуже сильний, конкретний в плані відповідальності, в плані конкретного кримінального переслідування осіб, причетних, і не тільки безпосередньо, а й тих, хто бездіяльність виявляли до захисту.

Мені здається, що є чудова підстава, щоб ми на основі цих документів, ініціатором виступив Комітет з питань гуманітарної політики, внесли зміни і посилити саме головний документ, отой, який я назвав, Закон про захист прав і свобод на тимчасово окупованих територіях, саме нормами конкретно розписаними про захист культурної спадщини.

Така є пропозиція до колег.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Сергію.

Колеги, значить, я тоді ставлю на голосування пропозицію про підтримку рекомендацій з урахуванням пропозицій пана Сергія.

Колеги, хто за те, щоб підтримати запропонований проект рекомендацій з запропонованою поправкою? Будь ласка, підключаємось, голосуємо.

Отже, Микита Потураєв - за.

Пані Софія Федина, бачу, за.

ФЕДИНА С.Р. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пан Володимир В'ятрович, бачу, за.

Пан Дмитро Нальотов, бачу, за.

Пан Павло Сушко, бачу, за.

Пані Ірина Констанкевич, бачу, за.

Пані Євгенія Кравчук, бачу, за.

Пані Єлізавета Богуцька, бачу, за.

РЯБУХА Т.В. Рябуха - за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Андрію. Чую, ви - за.

Пані Тетяна Рябуха.

РЯБУХА Т.В. За.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Ми почули. Ви - за.

Отже, колеги, рішення прийняте. Я вам дуже дякую. Це, без перебільшення, одне з дуже важливих рішень нашого комітету. І переконаний, це також будуть важливі рішення і Верховної Ради України, і Кабінету Міністрів України і так далі.

Ще раз дякую всім тим, хто підготував проект рекомендацій. Дякую всім нашим колегам. Дякую депутатам Верховної Ради України. Дякую всім фахівцям, громадським діячам.

Ну що, за вільний Крим у складі України. Так воно і буде. Сподіваюсь, що наше сьогодні рішення хоч на трохи, але наблизить цю мету.

Переходимо, друзі, до наступного питання в порядку денному - про проблеми функціонування Національного центру Олександра Довженка. Не менш важливе питання. В сенсі для нашого комітету не менш важливе, бо ми

ж опікуємося з вами креативними індустріями і національними надбаннями, а Національний центр Олександра Довженка - це національне надбання. Ми розглядали з вами на комітеті ці питання.

Я хочу запитати. Павле Миколайовичу, з вашої думки, кого зараз запросити краще до слова для того, щоб розпочати це обговорення? Пана Ростислава Карандєєва? Можливо, пані Марину Кудерчук? Ваші пропозиції.

СУШКО П.М. Там Лариса Петасюк, я бачу, також може прояснити ситуацію.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Ларисо, ви з нами на зв'язку?

ПЕТАСЮК Л.В. Так. Але ж ці питання не в моїй компетенції. Тому, мабуть...

СУШКО П.М. Вони були в компетенції, тому що це ж було тоді юридичне управління і ви там знаєте, які були чи не були.

ПЕТАСЮК Л.В. На жаль, я не готова...

СУШКО П.М. Ми в порядок денний ставили це питання, тому...

ПЕТАСЮК Л.В. Я виступаю від міністерства...

СУШКО П.М. Я попросив би зараз пані Ларису залишитися і також Марину Кудерчук, і голову Центру Довженка, виконуючий обов'язки.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тобто, Павле Миколайовичу, ви зараз пропонуєте пані Марині Кудерчук надати слово, правильно?

СУШКО П.М. Я першим розповів би, що відбувається в цьому Центрі Довженка.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, з вашого дозволу. Як ви пропонуєте?

СУШКО П.М. Перший я, а потім...

ПОТУРАЄВ М.Р. Почати з вашого слова, а потім надати?

СУШКО П.М. Так.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка. Павло Миколайович Сушко, він у нас цим постійно і професійно займається. Я попросив би його зробити з цього питання для нас всіх доповідь. Будь ласка, Павло Миколайович Сушко.

СУШКО П.М. Дякую.

Колеги, ви знаєте, що у нас відбувається навколо цих кіностудій державних, які вже майже всі роздеребанені або ідуть до цього. І ми комітетом робили виїзне засідання на "Кінохроніку" та "Кінематику". Дякуючи нашим зусиллям і Олександра Владиславовича, тоді ще голови комітету, нам вдалося відмотати трішки назад. І суд вже прийняв рішення про скасування попереднього рішення цього конкурсу щодо "Кінематики", і арбітражного управляючого, здається мені, притягнуто до відповідальності, він під домашнім арештом знаходиться.

І зараз виникло питання по Центру Довженка, яке ми вже порушували декілька комітетів тому. В червні комітетом було спрямовано листа до Генеральної прокуратури з метою вжиття заходів кримінально-правового та

представницького характеру за фактами відчуження нежитлових приміщень і земельних ділянок державного підприємства "Національний центр Олександра Довженка" та включення нежитлових приміщень центру до переліку об'єктів малої приватизації на підставі наказів регіонального відділення Фонду державного майна по місту Києву від 1 червня 2021 року № 1333 та 1334.

Для довідки. Вилучення земельних ділянок з постійного користування державного підприємства відбулось лише на підставі листа державного підприємства та без відповідного дозволу Міністерства культури та інформаційної політики, що суперечило вимогам розділу четвертого Статуту державного підприємства. Крім того, передача земельних ділянок в оренду ТОВ з комунальної власності для будівництва без проведення земельних торгів суперечить вимогам статті 134 Закону України та судовій практиці Верховного Суду. При цьому згідно з публікаціями ЗМІ будівництво на замовлення ТОВ "Анева Індастрі" на вказаних ділянках проводиться з численними порушеннями чинного законодавства, в тому числі без належного історико-містобудівного обґрунтування, погодження проектної документації на будівництво МКІП та проведення необхідних археологічних досліджень. Більш того, наразі відповідний житловий комплекс незаконно приєднано переходом, я показував на фото минулого разу, до будівлі центру, що створює в тому числі загрозу збереженню унікального кіноархіву, який наявний на підприємстві. В той же час знову дивує бездіяльність, я не знаю, як це назвати, міністерства, яка виразилася у ненаданні відповіді, обґрунтованої відмови на лист РВ Фонду держмайна по місту Києву, № 30033471 від 28 квітня про включення нежитлового будинку корпусу № 2 площею 5 тисяч 927 квадратних метрів та частини будинку "В" корпусу 2/6 площею 3 тисячі 334 квадратних метри, розташованих за адресою місто Київ, вулиця Васильківська, 1, до переліку об'єктів малої приватизації. Як наслідок, керуючись абзацом 5, пунктом 7 статті 11 Закону України "Про

приватизацію державного і комунального майна", що встановлює принцип мовчазної згоди органу управління, Фонд держмайна по місту Києву наказами від 1 червня 2021 року №№ 1333, 1334 прийняв вказані рішення. Тобто не надійшла відповідь від міністерства - і це було прийнято за мовчазну згоду.

Також зауважу, що втрата двох корпусів призведе до втрати майже 15 мільйонів гривень на рік доходів від надання в оренду приміщень. І такі питання, що підлягають з'ясування на комітеті: яка все-таки позиція МКІПу щодо приватизації об'єкту; хто з посадових осіб МКІПу, заступник міністра та безпосередньо виконавець не підготував відповідь на лист регіонального відділення Фонду держмайна по місту Києву, внаслідок чого об'єкт включено до приватизації за принципом мовчазної згоди; чому саме ці об'єкти були внесені до об'єктів малої приватизації та чому профільний комітет дізнався про це по факту? Ну і також прошу прокоментувати цю ситуацію Фонд держмайна України.

Микито Руслановичу, я завершив. Тому можемо надати слово представникам міністерства.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Павле Миколайовичу.

Я тоді попросив би до слова пана Ростислава Карандєєва.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Доброго дня, шановні колеги. Вітаю всіх. Інтерес комітету до діяльності закладів культури державної форми власності зрозумілий. І навіть більш того, ми дуже вітаємо таку нашу співпрацю і систему контролю, яка формується з боку комітету. Наразі, якщо подивитися порядок денний, зазначимо, що пункт № 4 називається "Про проблеми функціонування Національного центру Олександра Довженка". Наразі я хотів би зазначити, що нам невідомі серйозні якісь такі проблеми функціонування.

Якщо вони є, то ми раді були б окремо конкретно розглянути кожен з цих проблем.

Наразі є кілька питань. Так, вони поточного характеру і які ще не призвели ні до чого і, дай Боже, не призведуть, оскільки справді є контроль з боку комітету, є уважне відношення з боку міністерства і не менш відповідальне на сьогоднішній день відношення з боку самого менеджменту державного підприємства.

З того всього, що було названо зараз Павлом Миколайовичем і нашим колегою, я хочу прокоментувати наступне. Станом на сьогоднішній день справді Міністерство культури та інформаційної політики розглядало кілька документів, які можуть теоретично вплинути на роботу Центру Довженка. Справді, на адресу Міністерства культури надійшло звернення регіонального відділення Фонду державного майна по місту Києву надати згоду на приватизацію двох об'єктів. Формально Фонд держмайна звернувся до нас згідно діючого закону, а також тому, що до них надійшло звернення від орендаря цих об'єктів приватного підприємства, яке проявило відповідну ініціативу. Це підприємство називається ... холдинг" і воно мало таке право - звернутися, оскільки вони орендують ці приміщення достатньо тривалий час. За українським законодавством: і держава може розглянути питання приватизації, і сам орендар може ініціювати. Це і відбулося.

Фонд державного майна звернувся... Звичайно, що міністерство мало розглянути ґрунтовно це питання, що ми і почали робити. Ми маємо ... на сьогоднішній день визначитися відносно передумов щодо надання такої згоди. І невикористання приміщень власником або ж тим, хто знаходиться в приміщенні ... тривалий час, більше трьох років, є лише однією з умов погодження на приватизацію.

Наразі міністерство отримало інформацію від державного підприємства про наявність заборгованості про сплату орендної плати. Ця інформація є достатньо серйозною, а точніше кажучи, непереборною умовою, яка не

дозволяє міністерству надати позитивну відповідь. Ми здійснили дослідження, зокрема з'ясувалося, що так, дійсно, станом на момент отримання листа від Фонду державного майна була визнана заборгованість в сумі понад 7 мільйонів гривень.

Ми звернулись з відповідним запитом як до самого підприємства, так і до орендаря надати інформацію. Це вимагало певного часу, тому, звичайно, ми і розглядали більш ніж два тижні запит від ... відділення Фонду державного майна. Ми отримали інформацію, що цей борг сформований з кількох частин. Зокрема частина в розмірі близько ... мільйона 700 тисяч гривень – це визнана частина, яка визнавалася орендарем. Він, до речі, після наших переговорів її погасив. Інша частина - 5 мільйонів...

СУШКО П.М. Ростиславе Володимировичу, можна по суті заданих питань? Яка позиція МКІП щодо приватизації об'єкту?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Я, в принципі, це і розкажую, щоб вийти на фінал, на фінал, зрозумілий для всіх.

Можу сказати так, якщо часу дійсно мало і моя розлога інформація не є першочерговою, я скажу тоді коротко. Два об'єкти, там є два об'єкти: корпус № 2 і корпус № 2-6. По корпусу № 2 на сьогоднішній день міністерство не має застережень щодо надання відповідної згоди. В принципі, ми маємо всю інформацію, необхідну для того, щоб погодити в разі потреби, в разі відповідного рішення міністра приватизацію цього об'єкту.

Щодо корпусу № 2-6 у нас є певні застереження. За наявною у нас інформацією частина приміщень цього корпусу використовується трансформаторною підстанцією, яка забезпечує живлення Центру Довженка, це раз. По-друге, цей корпус, знову ж таки за інформацією, яку ми отримали від Центру Довженка, розглядається як перспективний і для подальшого

відновлення діяльності Центру Довженка на цій території. А саме Центр Довженка вважає за необхідне створити там фондосховище для фільмів.

Наразі це питання не затверджено, воно потребує, як на мою думку, дослідження. І тому міністерство наразі утримується від того, щоб однозначно надати погодження по приватизації об'єкту корпус № 2-6. Після того, як буде зрозуміло вирішення питання по підстанції: або її перенесення, або взагалі інше якесь рішення сучасне, плюс вирішення того, чи справді потрібен цей корпус для подальшої діяльності Центру Довженка, після цього ми зможемо якусь виказати думку.

З іншої сторони, ми хотіли б, щоб позиція держави щодо приватизації цих об'єктів не обмежувалась виключно позицією міністерства. Ви знаєте, що відповідно до адміністративної реформи міністерство вживає заходів щодо передачі об'єктів власності зі сфери свого управління до сфери управління відповідних профільних центральних органів виконавчої влади. Таке рішення було прийнято і наразі всі об'єкти кінематографії, їх на сьогоднішній день таких є 5, ми плануємо передати до держорганів. І хотілося б дуже, щоб врешті-решт остаточне рішення, маючи на увазі перспективу управління ... було прийнято за участі керівництва Державного агентства з питань кіно.

Тому, швидше за все, що найближчим часом якоїсь однозначної позиції міністерства по корпусу № 2-6 у нас не буде. Хіба що ми в турборежимі зараз розглянемо це питання.

Звичайно, є застереження. Більше того, вони для нас мають велике значення.

СУШКО П.М. Вже ... а ви все застереження...

КАРАНДЄЄВ Р.В. ... Центр Довженка отримував доходи з оренди цього майна, доходи чималі, доходи в розмірі близько 15 мільйонів гривень на рік. Це серйозна сума, вона використовувалась Центром Довженка для

забезпечення своєї діяльності. То інша справа, якого виду була ця діяльність, наскільки вона була профільною, наскільки вона була дотичною до основних завдань центру. Це можна дослідити і в якійсь мірі сказати... Є, до речі, ... що наразі більша частина цих коштів використовувалась не безпосередньо на архівну справу. Але це теж була діяльність центру.

Наразі ми розглядаємо питання щодо пошуку якихось компенсаторних...

СУШКО П.М. Ростиславе Володимировичу, давайте, щоб не гаяти часу, конкретно позиція МКІП: проти чи за? Це перше. Друге, хто...

КАРАНДЄЄВ Р.В. МКІП не висловив ще свою позицію, оскільки питання знаходиться на дослідженні.

СУШКО П.М. А ви знаєте, що якщо МКІП не висловлює свою позицію, це мовчазна згода. І після цієї мовчазної згоди вже Фонд держмайна виставив на приватизацію. Тобто відбулося або недбальство службове, бо, не отримуючи відповіді, ці об'єкти, поки ви там щось з'ясовуєте, виставлені вже на приватизацію. Тобто все вже...

КАРАНДЄЄВ Р.В. Об'єкти не виставлені на приватизацію. Це по-перше, раз. По-друге, Фонд державного майна не зможе здійснити приватизацію цих об'єктів, оскільки не вирішено питання заборгованості. Ми звернулись офіційно до Фонду державного майна надати нам інформацію щодо встановлення певної пільги по оплаті орендної плати. Ми маємо неофіційну інформацію, що така пільга є, але натомість у нас немає офіційної відповіді Фонду державного майна. Так же само Фонд державного майна стикнеться так чи інакше з питанням вирішення використання об'єктів корпусу 2/6, оскільки, на думку підприємства, на балансі якого перебуває цей

об'єкт, він можливий як місце перспективного використання для здійснення основної діяльності. Це теж суперечить відповідній статті закону. Тобто наразі ми маємо ситуацію, коли рішення Фонду державного майна не є так само остаточним і в процесі своєї реалізації потребуватиме ще додаткового прийняття рішення.

СУШКО П.М. Ростиславе Володимировичу, ви так сказали, що ви там раді вітати, що ми маємо зацікавленість і так далі. Ми маємо якраз здійснювати парламентський контроль, щоб одноосібно не приймалися рішення з цього питання. От дивіться, ви зараз не надали згоду, Фонд державного майна виставив на приватизацію. Може, потрібно обговорити це з кіноспільнотою, що це робити? До речі, відбулася нарада у Президента, він сказав розібратися з цим питанням, а зараз вже такі речі відбуваються.

Тобто в мене таке питання, друге: хто не підготував відповідь, після чого була отримана мовчазна згода Фондом держмайна?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Павле Миколайовичу, відповідь не була підготовлена Міністерством, оскільки вона готувалася, звичайно, є виконавці, але це питання, скажімо так, внутрішньої компетенції центрального органу виконавчої влади - Міністерства культури та інформаційної політики. І наразі ми раді тому, що ми не підходимо до вирішення цієї проблеми "с кондачка", що називається, а ґрунтовно її досліджуємо.

СУШКО П.М. Конкретно по факту. Дивіться, конкретно по факту "мовчазна згода", розумієте, що це таке? Коли ви не даєте відповіді жодної...

КАРАНДЄЄВ Р.В. Наразі принцип мовчазної згоди, він застосований у нас законодавчо і регламентно у дуже багатьох процесах. І якби справді ми

могли його використовувати, то ми б працювали набагато швидше. Але наразі ми маємо відповідь наступну на це ваше питання, що рішення Фонду державного майна про включення двох об'єктів державної власності, які перебувають у сфері управління МКП і на балансі Центру Довженка, до переліку об'єктів малої приватизації, не є остаточним.

СУШКО П.М. Конкретне питання. Ви мали надати відповідь, в які строки і хто мав її надати.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Відповідь мало надати міністерство на запит київського регіонального відділення Фонду державного майна.

СУШКО П.М. Так, є строки на цю відповідь. Вони порушені були, ці строки.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Вони порушені були.

СУШКО П.М. Хто це не відповів? Хто виконавець? На кого було це розписано?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Павле Миколайовичу, це внутрішнє питання міністерства, і наразі ми маємо можливість досліджувати самі ці процеси...

СУШКО П.М. ... парламентський контроль ні до чого?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Павле Миколайовичу, якби відбулося якесь порушення законодавства, звичайно, ваша увага була б дуже доречною, але наразі порушення законодавства немає, відбувається регламентна робота,

вона потребує певного часу для того, щоб якраз і не порушили закон в результаті прийняття непродуманих швидких рішень.

Розумієте, в даному випадку не можна закидати міністерству, що наша невідповідь спричинила якісь непоправні наслідки. Навпаки, наша невідповідь якраз і дала можливість нам дослідити цю ситуацію. Тому що ми могли сказати одразу, що ми, наприклад, проти і ситуація ніяк не зрушилася б, оскільки справді є проблеми, які треба вирішувати. І наразі є спільна думка і органу управління, і Центру Довженка, що об'єкт по вулиці Велика Васильківська, 1 корпус 2 справді може бути приватизований, і він потребує приватизації, оскільки держава не спроможна наразі за відсутності відповідного бюджетного фінансування здійснити відповідні ремонтні роботи на території цього об'єкта. Там були проведені дослідження, він перебуває в аварійному стані. Наразі економічно недоцільно вкладати бюджетні кошти і приводити його в належний стан. Набагато більш ефективнішим було б рішення справді залучити інвестора, який би здійснив...

СУШКО П.М. Дивіться, були там приміщення, там і дистриб'ютори сиділи, і вже там зараз все забудовано будинками. А це на підставі чого відбувалося? Тобто була приватизація чи ні?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Це інше питання, наскільки мені відомо, але ми не маємо офіційної інформації.

До речі, я бачу, що разом з нами усіма присутня виконуюча обов'язки керівника центру. Я, користуючись ще й такою нашою нагодою спілкування, прошу вас все ж таки надати міністерству інформацію.

СУШКО П.М. Ну ми надамо слово, так.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Надати міністерству інформацію, на яку ми зробили офіційний запит.

У міністерстві наразі відсутня будь-яка інформація щодо офіційних документів, підписаних з забудовником з боку Центру Довженка і щодо відповідних... Тому ми не можемо, на жаль, дати вам зараз вичерпну інформацію, вона знову ж таки потребує дослідження.

СУШКО П.М. Ми зверталися комітетом до міністерства, відповідь надійшла тільки щодо "Укркінохроніки", а щодо Центру Довженка...

КАРАНДЄЄВ Р.В. Павле Миколайовичу, якщо неформально вам зараз відповісти, я не можу вам нічого сказати, міністр так само вам відповість, і будь-хто. У нас немає інформації взагалі ніякої щодо забудови території.

СУШКО П.М. А ви взагалі молодці. У вас будуються будинки на території ... а ви нічого не знаєте, нічого не бачите.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Це не в нас на території. Ця територія відведена забудовнику. Це не наша територія. А от ваше питання, як вона була відведена, я сказати не можу. І до речі, Центр Довженка нам не надав таку інформацію, хоча ми до нього офіційно звернулись. Наразі у мене залишається тільки питання ще раз просити Центр Довженка надати...

СУШКО П.М. А Центр Довженка кому підпорядковується?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Звичайно, Міністерству культури та інформаційної політики.

СУШКО П.М. А що ж там відбувалося взагалі у вас в міністерстві, якщо ви нічого не знаєте, у вас нічого немає, території забудовуються?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Ну бачите, рішення про забудову і про відчуження цієї земельної ділянки приймалося набагато раніше, ніж навіть працюють більшість працівників зараз Міністерства культури...

СУШКО П.М. Пані Лариса тут присутня, яка була керівником юридичного департаменту, який має погоджувати всі ці договори і так далі.

КАРАНДЄЄВ Р.В. В юридичному департаменті так само відсутні будь-які ці документи.

Павле Миколайовичу, ми дослідимо цю ситуацію, вона нам теж цікава. От ми зараз чекаємо інформації від Центру Довженка.

СУШКО П.М. Дивіться, депутати дев'ятого скликання вам відкрили очі, міністерству, що там вже мікрорайон побудований, на території...

КАРАНДЄЄВ Р.В. Та ми бачимо, що там мікрорайон побудований, але наразі він побудований на території, на земельній ділянці, яка відведена забудовнику, яка не знаходиться станом на сьогоднішній день в сфері управління Міністерства культури.

СУШКО П.М. Ну там же були об'єкти...

КАРАНДЄЄВ Р.В. Тобто це не наша територія.

СУШКО П.М. А об'єкти були державного підприємства на цій території?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Колись вони, очевидно, були і колись...

(Загальна дискусія)

СУШКО П.М. ...і робили і дубляж, і все робили...

КАРАНДЄЄВ Р.В. ... і наразі і протестів ні прокуратури, ні когось іншого немає. І ніяких судових процесів немає.

БОБЛЯХ А.Р. Я прошу вибачення. Боблях Андрій. То, можливо, потрібно звернутися до прокуратури і підняти документи, подивитися, як була передана земельна ділянка.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Пане Андрію, абсолютно вірно. Ми хочемо це дослідити. І зараз...

БОБЛЯХ А.Р. Дивіться, пане Ростиславе, ви хочете, так, але це вже стільки часу іде. Розумієте? Якби хотіли, то, я думаю, ви б зробили це протягом декількох років тому. Тому що ви не перший рік зараз тут, в міністерстві, працюєте. Ну насправді це ж треба зробити було б вже давно. Але звернення ні від Мінкульту, ні від комітету не було, допоки Павло Миколайович не підняв це питання.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Ну от Павло Миколайович підняв це питання і ми зараз для того, щоб дати йому відповідь, зараз його готуємо.

Я ще раз звертаюся до керівництва Центру Довженка: не підставляйте, будь ласка, перед комітетом Міністерство культури та інформаційної політики і надайте нам цю інформацію, не приховуйте її, будь ласка. Тому

що ми з однієї сторони вас зараз підтримуємо, розуміючи ваші бажання і розвиватися, і можливо, використати корпус № 6, і можливо, отримувати гроші від оренди, і отримувати багато іншої якоїсь допомоги, але з іншої сторони ви нас просто підставляєте, не надаючи ніякої інформації. Тому, будьте ласкаві, зробіть це, тому що я вимушений буду тоді інформувати міністра і просити його про вжиття відповідних дисциплінарних заходів. Олено, не посміхайтесь, будь ласка.

ГОНЧАРУК О.Ю. Я просто рада вас бачити, Ростиславе Володимировичу.

СУШКО П.М. Шановні члени комітету, трошки повідомлю, як це відбувалося. До речі, вже від комітету ми звернулися до Офісу Генерального прокурора, щоб з'ясувати ці обставини. Хронологія така була. Спочатку за борги продали невеличкі корпуси на території центру, потім центр, за нашою інформацією, без погодження з МКІП відмовився від земельної ділянки, причому, по нашій інформації, в більшому об'ємі, ніж було під проданими будівлями. Далі КМДА без проведення конкурсних торгів землю передав забудовнику, а потім хтось дав згоду на пристройку. І щоб "добити" це вже, центр, МКІП не надав відповідь своєчасно Фонду держмайна, із-за чого на приватизацію попали ці дві будівлі. Хоча ще рік тому в суді МКІП займав абсолютно протилежну позицію і був проти приватизації. І з позовом про вимагання приватизації звертався все той же орендар. Тобто така історія.

А скажіть, будь ласка, що то за пристройка від новобудови до центру, те, що ми бачили на фотографіях?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Ця прибудова, на яку ви кажете як перехід, вона знаходиться на території за межами Центру Довженка. І враховуючи, що у нас немає зовсім ніякої інформації щодо цього інвестпроекту, я просив би

зараз переадресувати це питання керівництву Центра Довженка. Може, вони трошки більше знають, оскільки вони все ж таки з інвестором щось підписували очевидно і мають знати трохи більше, ніж міністерство, у якого взагалі відсутня будь-яка інформація щодо взаємовідносин Центру Довженка та забудовника.

СУШКО П.М. Уточню. Примикання цього переходу, він примикає до...

КАРАНДЄСВ Р.В. Олено, розкажіть про це, ви ж щось знаєте з цього питання.

СУШКО П.М. Пане голово, тоді пропоную дати слово виконуючому обов'язки голови Центру Довженка, а потім вже Фонд держмайна послухати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, я, по-перше, підтримую Павла Миколайовича Сушка. Я вважаю, що зараз ми маємо заслухати представників Центру Довженка.

Павле Миколайовичу, ви повністю там в темі, тому, якщо ваша ласка, у вас є запитання, ви їх ставте, бо нам дуже цікаво.

СУШКО П.М. Добре.

ПОТУРАЄВ М.Р. І ваша розмова з паном Ростиславом, при всій повазі до пана Ростислава, до міністерства, до нашого колеги Олександра Ткаченка, де ви ставили гострі запитання, але я переконаний, що саме парламентарі і комітет і мають ставити такі запитання. Тому продовжуємо розбір цього питання.

І я вже бачу, колеги, що у нас є ще одне засідання комітету до канікул. Павле Миколайовичу, я думаю, що ваш профільний комітет і ви особисто з приводу того, що ми почули, вже достатньо інформації, більш ніж достатньо, щоб на наступне засідання комітету, перед відпустками, ви би винесли на засідання комітету конкретне рішення з нашою оцінкою ситуації і з тими додатковими зверненнями, і так далі, які ви будете вважати за потрібне. Добре?

А зараз, будь ласка, слово представникам Центру Довженка. Будь ласка.

ГОНЧАРУК О.Ю. Доброго дня, колеги! Я так думаю, що ми тут наче всі в спільному човні і маємо спільний інтерес: всі працюють на забезпечення сталої діяльності культурних інституцій. І, власне, наша реакція на отримані всі листи, вона була викликана саме тривогою насамперед за підприємство, за Довженко-Центр.

Ми надали інформаційну допомогу міністерству щодо переліку всіх документів, які вважаються десь втраченими чи відсутніми. Ми отримали 22 червня лист від Міністерства культури, де нас просили надати відповіді на запитання. Це був лист як реакція на запит Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики від 9 червня. 22 червня до нас надійшов лист, 23 червня ми відповідь надали розгорнуту, додали копії документів і направили її до Мінкульту. 23 червня вихідний лист 216 був опущений в скриньку міністерства.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дякую, Олено. Але наразі в нас цих документів немає. Я подивлюся, де вони знаходяться. Якщо там є інформація достатня для підготовки вичерпної відповіді на запит комітету, ми його якомога швидше зараз...

ГОНЧАРУК О.Ю. Як мінімум, їх наявність має допомогти розібратися у послідовності і продемонструвати те, що Довженко-Центр намагається дисципліновано виконувати зобов'язання щодо своєї підзвітності. І майже жодних кроків ми не робимо без інформування Міністерства культури та інформаційної політики, бо, як мінімум, нас до цього зобов'язує закон. Тому всі моменти, що стосувалися, наприклад, наших планів на використання корпусу 2-6 і планів щодо організації там фонду збереження фільмів, інформації щодо заборгованості орендаря, ми регулярно доносили до Міністерства культури і до Фонду держмайна, тому що це наш обов'язок, якщо ми цього не зробимо, ми будемо нести за це відповідальність.

_____. Колеги, вибачте, будь ласка. Я не зрозуміла. Я так зрозуміла, що в Павла Миколайовича було питання про прибудову між Центром Довженка і новобудовою, яка будується. Я просто чую про все, але саме про це нічого немає. Скажіть, будь ласка.

СУШКО П.М. Це було одним із питань, так.

ГОНЧАРУК О.Ю. Я скажу зараз про це. Бо мені теж не подобається, що це питання звучить, бо воно не відповідає дійсності. Це не є прибудова до Довженко-Центру, будівлі відокремлені між собою, там немає примикання. Дійсно плити перекриттів забудовника впритул наближаються до стіни центру, але ніякої penetрації і вторгнення в простір центру не відбувається.

СУШКО П.М. І реклама висить "Будинки з власним кінотеатром". А кінотеатр знаходиться саме в Центрі Довженка.

ГОНЧАРУК О.Ю. Ні, Павле. Павле, я перепрошую. Кінотеатру White Lines в Довженко-Центрі немає, так само, як і інших належних їм об'єктів. Вони орендують.

СУШКО П.М. А вони чому прибудували туди ці плити?

ГОНЧАРУК О.Ю. Це здійснено в межах земельної ділянки. Там раніше була стара будова, це був перший будинок. І ці будівлі просто впритул стояли. Це в межах земельної ділянки.

СУШКО П.М. А хіба так можна будувати взагалі, щоб впритул? Як пожежні...

ГОНЧАРУК О.Ю. З нами це не погоджено.

СУШКО П.М. А ви до когось зверталися, що будується прямо перехід до центру?

ГОНЧАРУК О.Ю. Справа в тому, що перехід не будується, тому...

СУШКО П.М. Примикають до центру, до будівлі.

ГОНЧАРУК О.Ю. Ні, щодо цього не зверталися. Але через те, що втручання в будівлю самого центру немає, тому ми і не зверталися.

СУШКО П.М. ...питання тільки часу.

БОБЛЯХ А.Р. Павле Миколайовичу, це спеціально зроблено для того, щоб в подальшому забрати в Центр Довженка і просто добудувати цей один там метр чи 50 сантиметрів, скільки там не примикає.

ГОНЧАРУК О.Ю. Про ці наміри нам нічого невідомо. І принаймні втручання в нашу будівлю, я повторююсь, що втручання в будівлю немає.

СУШКО П.М. А яка позиція Центру Довженка щодо приватизації цих двох корпусів?

ГОНЧАРУК О.Ю. Ростислав Володимирович казав, і ми про це повідомляли міністерство, що обидва корпуси перебувають в оренді і вони складають майже половину доходу центру. Ці кошти скеровуються на статутну діяльність центру, а не на інші якісь сторонні витрати. Статутна діяльність, і ви також про це знаєте, що це збереження кіноспадщини, її популяризація, її дослідження. І в міністерстві є достатньо інформації про те, чим Довженко-Центр займається. Ремонти в приміщеннях зроблені також завдяки цим коштам.

Якщо Довженко-Центр втрачає, наприклад, корпус 2 і 2-6, ми втрачаємо практично 15 мільйонів фінансування. Якщо приватизацію корпусу 2 можна розглядати, то тільки за умови компенсації цих коштів з держбюджету центру. Тільки так. Приватизація корпусу 2-6 взагалі неможлива, тому що він потрібен нам для виконання нашої прямої функції, яка на нас державою покладена.

СУШКО П.М. Також нам відомо, що Центр Довженка направив листи до Міністерства культури та інформаційної політики, Фонду держмайна України, Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики, в якому наполягав на скасуванні щодо включення до переліку об'єктів малої

приватизації корпусу № 2-6, забезпечення з боку МКІП фінансової компенсації втраченого. Тобто те, що ви зараз озвучили.

ГОНЧАРУК О.Ю. Да. І ці цифри, якщо необхідне обґрунтування, ми щороку надаємо обґрунтування, як ці кошти використовуються нами.

СУШКО П.М. Що відбувається? Тобто у нас постійний дефіцит коштів у бюджеті, навіть зараз Держкіно також має цей дефіцит, щоб розбудовувати адміністративну свою діяльність. Там мова йде про 10-15 мільйонів. І зараз що, ми віддаємо на приватизацію, ну хто там хоче віддати на приватизацію, а потім МКІП вже з бюджету свого буде компенсувати Центру Довженка. Тобто зараз Центр Довженка може заробляти, а якщо зараз приватизувати ці будинки, то МКІП буде компенсувати. Я вважаю, що це не дуже доцільно. І взагалі такі питання щодо забудови або там приватизації об'єктів кіноспільноти, як мінімум, треба з кіноспільнотою обговорювати. Як мінімум. А не одноосібно якимись чиновниками.

Може, в членів комітету будуть запитання ще? Питань багато у нас, як ми бачимо.

БОБЛЯХ А.Р. Колеги, можна? Боблях.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка, пане Андрію.

БОБЛЯХ А.Р. Тут, розумієте, проблема, я зараз підніму трошки іншу проблему, проблема в тому, що ми зараз обговорюємо лише одну будівлю, так, яка належить до Мінкульту, а якщо взяти копнути далі, можна говорити про Одеський державний цирк, де готель у 2018 році на підставі підроблених довідок було зареєстровано на приватну фізичну особу. В місті Харкові незаконно відчужено будівлю "Державна циркова компанія України". Ну

тобто нюансів таких є дуже багато. Найбільша проблема - чому Мінкульт не слідкує за цим, чому вони не реагують вчасно на ці всі питання? Ну от я не знаю, потрібно, напевно, якось же вирішувати це все, шукати.

СУШКО П.М. І тиждень вже відправили документи, тиждень тому. А хто її відпрацьовує, вхідну документацію? Це ж якось повинно бути діловодство там організоване. Так? Прийняти, розписати і так далі.

Тоді Фонд держмайна у нас тут присутній. Пане голово, може, дамо їм слово?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, звичайно, Павле Миколайовичу. Я єдине що попросив би пана Андрія Бобляха, щоб він долучився до вас (за вашою згодою) до підготовки пропозицій щодо рішення комітету перед тим, що ми з вами обговорювали зараз, перед початком відпусток. Ви не проти?

БОБЛЯХ А.Р. Тільки - за.

СУШКО П.М. Може, ми зробимо виїзне засідання підкомітету, подивимось, що там відбувається?

ПОТУРАЄВ М.Р. Я повністю підтримую Павла Миколайовича. І готовий долучатися також. Я через технічні складнощі вимушений був переключитися на інший пристрій, то я не бачу, хто у нас зараз від Фонду держмайна є, але просив би їх зараз сказати.

СЛЕЙКО Т.Я. Доброго дня. Тарас Слейко, заступник голови Фонду держмайна. Дивіться, колеги, Фонд держмайна насправді тут грає роль не більше, не менше ніж агенції, яка має виконати державну політику. І

відповідно до законодавства ми дійсно діємо тут абсолютно чітко, завжди дотримуючись вимог закону.

Що відбулося на даний момент і що є? Дійсно, Фонд держмайна отримав звернення потенційних покупців, які відповідно до закону мають право надсилати в регіональні відділення, на включення об'єктів у приватизацію, цих двох корпусів. Регіональне відділення написало на орган управління відповідні запити, орган управління не відповів, відповідно, включилася стаття закону, яка каже, що якщо протягом 15 днів немає відповіді, і тут пан Павло абсолютно правду каже, є мовчазна згода. І ми зобов'язані в такому випадку почати процес включення в перелік приватизації. Що це означає? Я зараз поясню. Відповідно регіональне відділення прийняло рішення про включення в перелік приватизації. Далі це рішення складається в нас вже на "підзаконці" з двох частин. І от тут пан Ростислав каже дійсно коректно, що рішення ще це не є включено. Тобто включено в перелік, коли затверджений перелік. Перелік затверджується центральним апаратом Фонду, і відповідно до нашої вже "підзаконки", коли ми отримаємо таке рішення регіонального відділення на базі заявки покупця, ми починаємо дослідження, чи можна включити ці об'єкти, чи не можна включити їх в перелік перед включенням і затвердженням цього рішенням центрального апарату Фонду, що відповідно до закону відбувається рішенням центрального апарату.

На даний момент ми пишемо якраз, формуємо позицію і запити по міністерствах, тому що наш закон чітко передбачає, які є обмеження. Зараз ми будемо запити давати, чи немає цих обмежень на даному об'єкті, тому що є обмеження безпосередньо, наприклад, що ми не можемо приватизувати об'єкти з Державного реєстру національного культурного надбання. А наскільки я розумію, Центр Довженка може бути в такому реєстрі, і зараз це все буде досліджуватися, відповідно всі запити підуть по відповідних органах, міністерствах, чи можемо ми включити в перелік дані об'єкти. І у

випадку отримання позитивних відповідей, що обмеження не розповсюджується, звичайно, ми по закону змушені будемо включити це в перелік об'єктів приватизації і вже далі рухатися по процесу.

Що стосується коментарів, я би зразу хотів прокоментувати, що оренда є перешкодою приватизації, що заборгованість є перешкодою приватизації, тому ми говоримо про окреме майно. Для окремого майна ми не додаємо жодних заборгованостей по оренді, жодних боргів попередніх орендарів. Тобто це ніколи не є перешкодою, тому що на кожному об'єкті приватизації окремого майна у нас, приміщень, які дають нам в тому числі державні підприємства, дійсно, завжди там є якісь несплачені чи комунальні, чи орендарем, чи ще щось, це є питання господарської діяльності підприємства. Ми говоримо тут про приватизацію майна і до самого майна відношення ці платежі жодного не мають. Це питання господарської діяльності підприємства, і ці неплатежі, дебіторська заборгованість залишаються, чи кредиторська, на підприємстві, на балансі підприємства. Тому тут про це ми так само не говоримо. І це не є перешкодою для приватизації.

Тому зараз Фонд держмайна формує всі відповідні запити, буде їх надсилати на міністерство, і знову ж у випадку дійсно отримання відповідей, що це не може бути приватизовано вже відповідно до закону, до обмежень, які встановлені статтею 4 Закону про приватизацію, звичайно, що далі включення не буде. У випадку отримання позитивних відповідей ми будемо змушені по закону включити це в перелік приватизації.

Ось така ситуація є на даний момент. Якщо говорити про статус-кво на зараз, дійсно, ще не включені вони в перелік приватизації, тобто є перше рішення, яке є кроком для цього, але самого включення ще на даний момент немає.

СУШКО П.М. Тобто щоб включити в приватизацію, потрібна або мовчазна згода, або згода.

СЛЕЙКО Т.Я. Так. І далі потрібно, щоб цей об'єкт не був заборонений до приватизації, тобто там є цілий перелік вимог закону щодо об'єктів, заборонених до приватизації, які ми маємо зараз також перевірити.

СУШКО П.М. Так, а скільки часу повинно пройти щодо включення в перелік приватизації вже?

СЛЕЙКО Т.Я. Ну тут вже безпосередньо коли ми отримаємо відповіді на всі наші запити.

СУШКО П.М. А якщо не отримаєте відповіді?

СЛЕЙКО Т.Я. Будемо писати, поки не отримаємо, тому що потім в результаті відповідальність же буде наша за включення. Тобто зобов'язані нам органи влади надати відповіді конкретно, чи це є пам'яткою, чи це не є пам'яткою, чи воно використовується там для зберігання, чи є це архівне сховище, чи не є архівне сховище, тобто там є досить великий перелік ще запитів, які були зараз надіслані по цих об'єктах, як і по кожному об'єкту насправді надсилається. Тобто це така от внутрішня бюрократична робота.

СУШКО П.М. Дякую.

В мене ще питання до керівника центру. Там раніше були будівлі, які продали, але вони ж також здавалися в оренду раніше, так?

ГОНЧАРУК О.Ю. Про які будівлі ви говорите, Павле? Ті інші корпуси, попередні?

СУШКО П.М. Інші корпуси, так. Наприклад, де розміщувався ...
(нерозбірливо).

ГОНЧАРУК О.Ю. Я не можу вам зараз надати інформацію. Я її просто не маю.

СУШКО П.М. Ціна питання, скільки отримали за продаж цих будівель? Землю, я так розумію, безкоштовно віддали. А скільки за продаж будівель отримали?

ГОНЧАРУК О.Ю. Це теж треба підняти, бо там було декілька договорів. Продаж відбувався за договорами.

СУШКО П.М. Хотілося б поцікавитися щодо інвестиційної угоди, що отримав забудовник і що отримала держава від цього?

ГОНЧАРУК О.Ю. Не було ніяких інвестиційних договорів. Про що йдеться? Там був аукціон. Там не було інвестугоди.

СУШКО П.М. В загальний бюджет пішли гроші, так?

ГОНЧАРУК О.Ю. Вони пішли Довженко-Центру на закупівлю обладнання.

СУШКО П.М. А скільки від оренди отримали з цих будівель, які продали, немає такої інформації?

ГОНЧАРУК О.Ю. Я не готова на це відповісти зараз. Це цифри, які в принципі реально підібрати і скласти.

СУШКО П.М. Добре. Дякую.

Тоді ми зробимо виїзне засідання, подивимося. І від міністерства будемо чекати відповіді щодо цих питань, які ми задавали у своєму зверненні.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, з вашого дозволу. Я вважаю, що тут насправді питання вже балансує на грані створення ТСК, так мені здається. Я пропонував би, якщо ви не проти, щоб ви у вашому профільному комітеті опрацювали, як краще далі рухатися взагалі. Бо я сподіваюся, що значну частину інформації, про яку ви запитували зараз... Я розумію, що не всі готувалися повністю, не всі ж прийшли з ... історії, яка там була.

Моя пропозиція до вас, що ви відповідні запити відправите, якщо ви побачите, що інформації недостатньо або її не надають належним чином, то тоді ви можете абсолютно спокійно, і я переконаний, що ви знайдете підтримку у колег, поставити питання на комітеті навіть про рекомендацію Верховній Раді про створення ТСК. Бо речі, які ми з вами сьогодні почули, вони не можуть, звичайно, аж ніяк тішити.

І це дійсно, ви ж слушно ставили питання, це проблеми раціонального використання того, що було. Оренда, скільки було від оренди, чи варто було продавати. Я ж не знаю і ви не знаєте, тобто ми всі не знаємо, чи то були курки, які несли золоті яйця, за рахунок яких Довженко-Центр міг би там жити і розвиватися, і так далі, а вони були продані. Чому вони були продані? Дякую вам, ви дуже гостро поставили всі ці питання.

Так що у нас як у парламентарів тут є декілька можливостей. І я переконаний, що ми ними скористаємось.

Павле Миколайовичу, знову-таки, ви там бачите краще, якщо є ще колеги, які хочуть щось сказати, або з запрошених, то допоможіть мені, будь ласка. Якщо ні, тоді я думаю, що треба так от на цьому зупинятися, що ви з

паном Андрієм Бобляхом, в сенсі не лише тільки з ним, а ви на чолі профільного підкомітету підготуєте вже конкретне рішення на комітет перед канікулами і ми його просто проголосуємо. Тому що тут, я вважаю, що все, що ми, я переконаний, що не все, що ми могли почути, але дякую вам, ми почули дуже багато, воно точно варте рішення відповідного.

СУШКО П.М. Добре. Дякую.

Підкомітет зробить...

ПОТУРАЄВ М.Р. Я на цьому тоді хочу завершити засідання нашого комітету. Я дякую всім, хто був з нами сьогодні. Дякую всім, хто відповідав сьогодні на питання остатнього пункту порядку денного. Гострі запитання. Дякую, що ніхто не ухилявся.

Будь ласка, Павле Миколайовичу.

СУШКО П.М. Одне питання є ще, щодо Канського кінофестивалю. Зараз звертаються громадські організації і асоціації. Незабаром відбудеться Канський кінофестиваль. І це може стати першим випадком, коли українського павільйону не буде на Канському кінофестивалі. А там така ситуація, що павільйон за Україною, за українською делегацією закріплений, місце. Якщо ми один раз відмовимось, потім будемо стояти багато-багато років ще в черзі. І там питання близько 10 мільйонів гривень. І це дуже важливо і для індустрії, і особливо для держави, це обличчя держави - мати свій павільйон чи ні.

Пані Марино, прокоментуйте, будь ласка, що там відбувається?

КУДЕРЧУК М.М. Національний павільйон, вже дизайн готовий, оренда меблів – все підготовлено. Представники ГО "Молодість" виїжджають 4 липня, щоб там вже остаточні підготовки зробити. 6-го

відкриття Канського фестивалю. На павільйоні, на жаль, будуть працювати тільки представники ГО і асоціацій, ми не можемо від Держагентства командирувати людей (і навіть мене), тому що у нас не передбачено фінансування на виїзні заходи, на відрядження. У нас грошей на апарат і на відрядження зовсім немає.

СУШКО П.М. Тобто розумієте, це буде, якщо павільйон буде стояти, там просто будуть продюсери збиратися, а позиції державницької там не буде.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, в мене є запитання, з вашого дозволу, ви ж там бачите, якщо там залишився з нами пан Карандєєв...

СУШКО П.М. Є.

ПОТУРАЄВ М.Р. то в мене є дуже просте запитання: якщо ми зараз невідкладно звернемось, ми в залі можемо набрати підписів, я переконаний, не лише від нашої фракції, просто запустимо підписний лист, з листом колективним від депутатів до Прем'єр-міністра, щоб було дофінансовано державну агенцію. Бо це ситуація абсолютно неприпустима. Павло Миколайович абсолютно правий.

КУДЕРЧУК М.М. Пане Микито, у нас така ситуація, що зі спецфонду кошти ми не можемо використовувати.

(Шум у залі)

ПОТУРАЄВ М.Р. Вибачте, пані Марино...

СУШКО П.М. Вона каже, що на спецфонді є кошти, але вони не можуть використовуватись.

КУДЕРЧУК М.М. Ми не можемо їх використовувати на відрядження. Ми можемо заходи за цей кошт покривати, але на відрядження ми тільки з апарату. Тому або з програми повинна перекидка бути, або інші фонди, яких у нас немає.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, якщо я вас попрошу, будь ласка, ви можете з пані Мариною з'ясувати, якщо ми зробимо, ну тобто якщо є можливість, то ми, звичайно, з вами й долучимо купу колег до підписання такого листа на Прем'єр-міністра, бо це абсолютно неприпустимо, що держава не буде представлена на фестивалі.

СУШКО П.М. А взагалі, пане Микито, дивіться, фестиваль держава повинна представити. Тобто виділяються кошти на зйомки кіно, це фестиваль категорії "А". В нас законодавство дозволяє давати відрядження на такі заходи чи ні? Може виділяти?

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, я ж про що й кажу, про це ж каже і пані Марина, що вони наразі не можуть взяти ті гроші, бо вони у спецфонді, по-перше. По-друге, у них є навіть цільове там призначення. Тобто якщо ви з нею зараз відпрацюєте, чи є там якась схема юридична, щоб ми апелювали до цієї схеми до Прем'єр-міністра, щоб вони ті гроші зі спецфонду взяли і віддали Держкіно і Держкіно при цьому змогло б їх витратити на це відрядження, то давайте, у нас є ще з вами аж цілих 2 дні, щоб прямо у залі підписати таке колективне звернення на Прем'єр-міністра.

СУШКО П.М. А може, Ростислав Володимирович нам зможе дати рекомендації, як це зробити?

ПОТУРАЄВ М.Р. І пан Ростислав, звичайно. Тільки єдине, що, Павле Миколайовичу, тут уже в робочому порядку. Тобто в нас є з вами, якщо ви з пані Мариною і з паном Ростиславом це відпрацюєте, то у нас є аж завтра і післязавтра, щоб зібрати підписи. Я переконаний, що ми з вами їх зберемо.

СУШКО П.М. Дивіться, якщо до ПАРЄ чи ще якісь делегації виїжджають, їм виплачує там Верховна Рада або міністерства якісь оплачують. Чи передбачена в міністерстві оплата таких послуг чи ні? Ростиславе Володимировичу, скажіть, будь ласка.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дивіться, бюджет Державного агентства з питань кіно визначений відповідним рішенням Верховної Ради, яке називається Закон про державний бюджет. Більш глибока деталізація здійснена за погодженням з Міністерством фінансів. Наразі Державне агентство з питань кіно, як і міністерство, дуже обмежене у своїй варіативності і ми маємо дуже серйозні зараз проблеми з належним фінансуванням. Ви пам'ятаєте, Павле Миколайовичу, що ви це питання піднімали менше півроку тому, на початку цього бюджетного року, на жаль, ситуація не змінилась, і бажання як Марини Кудерчук, так і нашого міністерства щось змінити, на жаль, не знайшли свого вирішення.

СУШКО П.М. Жодний ЦОВВ не може поїхати у відрядження, всі міністерства не можуть своїх працівників відправити у відрядження за кордон. Так я розумію?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Ні, наразі така проблемна ситуація склалась виключно по Агентству з питань кіно.

СУШКО П.М. Чому? Поясніть, будь ласка, чому так?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Тому що виділено коштів було нуль на відрядження. Ну не нуль, здається, пару тисяч гривень.

СУШКО П.М. А закладалось в бюджет чи ні?

КАРАНДЄЄВ Р.В. Закладалось, але Міністерство фінансів обмежило видатки.

СУШКО П.М. Зрозуміло.

ПОТУРАЄВ М.Р. Насправді, Павле Миколайовичу, в мене таке було. Коли я сам був на державній службі, в мене така дуже ганебна історія була, коли ми, державний орган, не мали жодної копійчини, щоб гідно представити державу навіть в найближчому закордоні. Їздили, знаєш, як жебраки за рахунок приймаючих сторін. Але це був 2001 рік, тоді ще можна було якось пробачити, а зараз, ми ж розуміємо всі, 2021 рік, і Україна, так, ми в стані війни і так далі, але точно не та ситуація. Як ти бачиш, відповідні органи, навіть не наше міністерство, ми ж розуміємо і не будемо звинувачувати, поводять себе так само, на жаль, як я це бачив 20 років тому. Тому я розумію колег.

Саме тому я б дуже просив вас, Павле Миколайовичу, якщо ви зараз з паном Ростиславом і з пані Мариною зрозумієте, що є підстави звернутись з листом на пана Дениса Шмигала, Прем'єр-міністра України, щоб їм з спецфонду терміново, до речі, на виконання, ви ж слушно зауважили, Павле

Миколайовичу, на виконання рішень наради під головуванням Президента України. Це ж непросто так, це ж непросто так. Була нарада під головуванням Президента, Президент надав відповідні доручення і виходить, що не виконуються доручення Президента. Тобто в нас є підстава, в нас є пряма підстава.

СУШКО П.М. Це тільки депутатаи повинні вирішувати, бігати ті підписи збирати і так далі? Я не розумію, чому міністерство не може своїм рішенням якимось з іншого відправити їх, я не знаю.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, ми з вами депутати із "Слуги народу", тому це наш обов'язок. Ми це обіцяли, що ми будемо вирішувати ті питання, які, можливо, не завжди вирішують органи інші.

СУШКО П.М. Як той апендикс, який нікому не потрібний. Всі їздять, інші ЦОВВ, а це питання тільки стосується агенції Держкіно. Я не розумію, чому так.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я теж, Павле Миколайовичу. Я вважаю, що це теж має бути предметом окремого розгляду. Бо я коли слухав зараз пані Марину, я дуже яскраво пригадав свій власний досвід старий, що мені аж якимось, знаєте, огидно стало. Тому що я бачу, що 20 років пройшло – нічого не змінилося.

Тим не менше, Павле Миколайовичу, я на вас дуже покладаюся, у нас є 2 дні, щоб зібрати підписів стільки, скільки потрібно в залі, власноручних, і так, щоб від нас вже ніхто не зміг відмахнутися.

СУШКО П.М. Микито Руслановичу, я хочу просто почути позицію від міністерства Лариси Петасюк. Вона якраз є і вона юрист. Може, вона

пояснить, як це зробити без депутатських цих? Щоб ми не бігали по Верховній Раді і підписи не збирали. Що, міністерство не може вирішити це питання всередині міністерства?!

ПОТУРАЄВ М.Р. Ні. Дивись, я ж почув, і я знаю, що такий порядок і є, що Мінфін їм "рубає", і все.

СУШКО П.М. Ні. Мінфін вже там зробив свої, коли був бюджетний рік, ми затверджували бюджет. Зараз, сьогодні міністерство може вирішити це питання самостійно, без нас?

ПОТУРАЄВ М.Р. Не може. Це парафія Мінфіну, Павле Миколайовичу. Це парафія Мінфіну.

СУШКО П.М. Ми просили залишитися Ларису, давайте її послухаємо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте послухаємо пані Ларису. Я підтримую, звичайно, да. Може, я помиляюсь.

Пані Ларисо, ви з нами?

СУШКО П.М. Може, не цікаво їй було і вона пішла.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре, Павле Миколайовичу, з вашого дозволу, давайте вже закінчувати.

СУШКО П.М. Можемо ми таке рішення прийняти: звернутися до Міністерства культури, щоб вирішити це питання?

ПОТУРАЄВ М.Р. Ми зараз рішення вже прийняти навряд чи зможемо, бо я так розумію, що у нас проблема з кворумом, судячи з того, що мені пишуть помічники.

Я думаю, що ми все вирішили, Павле Миколайовичу. Тут головне, що ми всі були і ми всі це чули.

Я тоді, Павле Миколайовичу, вам дуже дякую, Андрію Бобляху дуже дякую за дуже змістовне опрацювання цього питання.

Я думаю, що ми вирішили, що робити. Ми з вами завтра під куполом...

СУШКО П.М. Я тільки зрозумів, що я повинен десь бігати і підписи збирати. Оце я зрозумів. А що будемо...

ПОТУРАЄВ М.Р. Я з тобою буду бігати і збирати підписи. Дивись, є ти, є я і є Боблях. Тобто нас вже щонайменше троє.

БОГУЦЬКА Є.П. Я ще допоможу вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. І наша колега пані Ліза допоможе.

Єдине, що там треба зрозуміти, який там текст написати, щоб з резервного фонду перекинули і дозволили їх негайно використати. Ось і все.

Слухай, нас буде багато, Павле Миколайовичу. Тут же ми всі є союзниками.

Колеги, Павле Миколайовичу, з твого дозволу, якщо ти не проти, я тоді на цього засідання комітету оголошую закінченим, питання вичерпаними.

Але питання останнє, сьогоднішнє питання, яке підняв Павло Миколайович, воно дуже гостре, воно потребує негайних наших кроків. Колеги, я прошу всіх долучитися. Завтра Павло Миколайович і я запропонуємо, що там робити. І сподіваюсь, що всі це підтримають і допоможуть нам це вирішити.

Дякую, колеги. До зустрічі завтра в залі. Всім гарного вечора. На все добре. Засідання комітету оголошую закритим.